

Brüssel, 2.12.2015
COM(2015) 615 final

2015/0278 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

**liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta seoses toodete ja teenuste
ligipääsetavusnõuetega**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2015) 264 final}

{SWD(2015) 265 final}

{SWD(2015) 266 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Käesolevas seletuskirjas tutvustatakse lähemalt ettepanekut uue direktiivi kohta, mille eesmärk on ühtlustada toodete ja teenuste ligipääsetavusnõudeid käsitlevaid liikmesriikide õigus- ja haldusnorme.

Praegu seisavad ettevõtjad silmitsi erinevate ja sageli vastuoluliste riiklike ligipääsetavusnõuetega, mis takistavad neil saamast kasu siseturu võimalustest.

Kavandatava direktiiviga aidatakse liikmesriikidel täita riiklikke kohustusi ning samuti kohustusi, mis tulenevad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsioonist (UNCRPD)¹ seoses puuetega inimeste ligipääsuga.

Ligipääsetavus on keskne teema puuetega inimeste õiguste konventsioonis, mille osaline on EL ja ka selle 25 liikmesriiki². See on üks prioriteet Euroopa puuetega inimeste strateegias 2010–2020,³ milles sätestatakse meetmed UNCRPD rakendamiseks ELi tasandil. Ligipääsetavus aitab kõrvaldada tõkkeid tavatoodete ja -teenuste kasutamisel ega lase neil ka tekkida. Tänu ligipääsetavusele saavad piiratud funktsionaalse võimekusega inimesed, sealhulgas puuetega inimesed⁴ tajuda, kasutada ja mõista tavatooteid- ja teenuseid teistega võrdsetel alustel.

1.1. Ettepaneku eesmärgid ja taust

Ettepaneku eesmärk on aidata parandada siseturu nõuetekohast toimimist ning kaotada ja ära hoida ligipääsetavate toodete ja teenuste vaba liikumist takistavad tõkked.

Ligipääsetavate toodete ja teenuste järele on suur nõudlus, sest puuetega ja/või funktsionaalsete piirangutega inimeste arv suureneb oluliselt Euroopa Liidu rahvastiku vananedes. Võttes arvesse elanikkonna vananemist, on oodata, et 2020. aastal on ligikaudu 120 miljonil inimesel Euroopa Liidus mitu puuet ja/või kerge puue. Siseturu toimimise parandamine seoses konkreetsete ligipääsetavate toodete ja teenustega on nii tarbijate kui ka ettevõtjate huvides. Keskkond, kus on parem ligipääsetavus toodetele ja teenustele, võimaldab suuremat kaasatust ja kodanike osalemist ühiskondlikus elus. See toetab sõltumatut eluviisi ja iseseisvaid valikuid. Samuti aitab see kaasa võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamisele seoses puuetega inimeste ligipääsuga toodetele ja teenustele⁵.

Ligipääsetavust käsitlevates õigusaktides, standardites ja suunistes on erinevusi ning neid tuleb tõenäoliselt juurde, kui liikmesriigid töötavad välja uued ligipääsetavuseeskirjad. See tuleneb UNCRPD jõustumisest ELis ja enamikus liikmesriikides, samuti kõnealuse konventsiooni sätete üldiseloost, mis on avatud eri tõlgendustele ja tavadele, kui neid rakendatakse liikmesriigi tasandil. Eeskirjade lahknemist esineb näiteks veebile ligipääsetavuse puhul, kus liikmesriigid kasutavad W3C/WCAG suuniste eri versioone,

¹ ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon (UNCRPD), kättesaadav aadressil: <http://www.un.org/disabilities/default.asp?id=150>.

² Kuigi kõik ELi liikmesriigid on UNCRPD-le alla kirjutanud, on konventsiooni ratifitseerimine praegu käimas Soomes, Iirimaal ja Madalmaades.

³ Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020, KOM(2010) 636 (lõplik), kättesaadav aadressil: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0636:FIN:et:PDF>

⁴ ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni kohaselt hõlmab puuetega inimeste mõiste isikuid, kellel on pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline vaegus, mis võib koostoimel erinevate tõketega takistada nende täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel.

⁵ Komisjon on esitanud ettepaneku, millega nähakse muu hulgas ette, et puuetega inimesi koheldakse teistega võrdsetel alustel, KOM(2008) 426 (lõplik).

samuti audiovisuaalmeedia teenuste puhul, kus kasutatakse subtiitrite ja audiokirjelduse eri standardeid. Sarnane mõju on ka ELi õigusaktide muudatustel, millega tehakse ligipääsetavus kohustuslikuks üldsõnaliselt, ilma määratlust esitamata, nagu riigihankedirektiivides.

Liikmesriikide ühtlustamata lähenemisviisid ligipääsetavusele takistavad siseturu toimimist. Piiriülevalt tegutsevad tarnijad seisavad silmitsi täiendavate tootmiskuludega, et olla kooskõlas erinevate ligipääsetavuseeskirjadega. Konkurents, konkurentsivõime ja majanduskasv on pärsitud, kuna ettevõtjatel, eelkõige VKEdel, ei pruugi olla piisavalt teadmisi ega suudet erinevate riiklike nõuete ja menetluste selgeks tegemiseks ja kohaldamiseks. Seetõttu on oluline, et käesolev ettepanek hõlmaks ka VKEsid, sest vastasel korral võidakse nende tooteid ja teenuseid käsitada teisejärguliste või ebakvaliteetsetena.

Liikmesriikide ametiasutused, tootjad ja teenuseosutajad tunnevad end ebakindlalt ligipääsetavusnõuete täitmisel võimalike piiriüleste teenuste puhul ega tea, millist poliitilist ligipääsetavusraamistikku kohaldada.

Kirjeldatud olukord näitab vajadust tegutseda ning tagada kaupade ja teenuste vaba liikumine, määratledes ja kasutades ühtseid ligipääsetavusnõudeid teatavate toodete ja teenuste puhul ning kasutades samu nõudeid ELi õigusaktides, millega kehtestatakse üldised kohustused ligipääsetavuse kohta. See aitab suurendada konkurentsi ettevõtjate vahel. Ettepaneku eesmärk on vähendada ning ära hoida piiriülese kaubanduse takistusi.

Ligipääsetavust käsitlevate riiklike meetmete ühtlustamine on vajalik õigusaktide erinevuste kõrvaldamiseks.

1.2. Tehniline taustteave

Kogu maailma tootjad ja teenuseosutajad kasutavad praegu eri lähenemisviise, et täita ligipääsetavusnõudeid, kui nad toodavad või pakuvad tooteid ja teenuseid, millel on konkreetseid ligipääsetavustingimused. Need lähenemisviisid sõltuvad vahel riiklikest ja rahvusvahelistest standarditest, mis enamasti ei ole piirkondade või riikide vahel ühtlustatud.

Mitmed ligipääsetavusstandardid on Euroopa tasandil väljatöötamisel pärast seda, kui komisjon esitas standardimistaotluse Euroopa standardiorganisatsioonidele (ESO). Nende standardimistaotlustega (õigusloomega mitteseotud tegevus) kutsuti standardiorganisatsioone viima vabatahtlike Euroopa standardite väljatöötamine kooskõlla ülemaailmsete arengutendentsidega. Ligipääsetavusega on seotud järgmised taotlused: M/376⁶ (2005) IKT kohta, mille tulemusel võeti 2014. aasta veebruaris vastu Euroopa standard EN 301 549⁷; M/420⁸ (2007) seoses tehiskeskkonnaga ja M/473⁹ seoses ligipääsetavuse süvalaiendamisega pärast „universaalsidaini” lähenemisviisi kasutuselevõttu Euroopa standardimispraktikas. Kõnealused standardimistaotlused esitati pärast liikmesriikide positiivset arvamust direktiivi 98/34/EÜ artikli 5 alusel moodustatud komitees ning ESOSid kutsuti üles töötama välja

⁶ CENi, CENELECi ja ETSI standardimisvolitus M/376 seoses Euroopa ligipääsetavusnõuetega IKT valdkonna toodete ja teenuste riigihangete puhul:

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=333>

⁷ See standard on ühtlustatud USA standarditega vastavalt USA rehabilitatsiooniseaduse punktile 508.

⁸ CENi, CENELECi ja ETSI standardimisvolitus M/420 seoses Euroopa ligipääsetavusnõuetega tehiskeskkonna riigihangete valdkonnas:

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=392>;

<http://www.cen.eu/cen/Sectors/Sectors/Accessibility/Construction/Pages/Allpresentations.aspx>.

⁹ CENi, CENELECi ja ETSI standardimisvolitus M/473, et lisada universaalsidaini asjaomastesse standardimisalgatustesse:

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=461>
<ftp://ftp.cencenelec.eu/CEN/Sectors/List/Accessibility/DfAmandate.pdf>

teatavad vabatahtlikud ligipääsetavusstandardid ning võimaluse korral vaatama läbi olemasolevad standardid, et anda paremaid suuniseid seoses „universaalsisaini” põhimõttega.

Nõutav Euroopa vabatahtlik standardimine on aeganõudev ning kui Euroopa standardid puuduvad, on võimalik, et liikmesriigid töötavad välja oma standardid. Seetõttu peab vabatahtlikku Euroopa standardimist toetama regulatiivne sekkumine, et saavutada kavatsetav üleeuroopaline ühtlustamine. Käesolevas direktiivis sätestatavad funktsionaalsed ligipääsetavusnõuded on esitatud üldeesmärke silmas pidades. Üks viis, kuidas hinnata vastavust kõnealustele nõuetele, on kohaldada vabatahtlikke harmoneeritud standardeid, mis on vastu võetud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrusele (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist¹⁰.

Euroopa standardeid, mis tulenevad eespool nimetatud taotlustest või mis tahes muudest sobivatest olemasolevatest Euroopa standarditest, tuleks käesolevas algatuses kasutada nende harmoneeritud standardite alusena, et tagada ligipääsetavusnõuete vastavuseeldus.

1.3. Poliitiline taust

Käesoleva direktiivi peamine eesmärk on parandada siseturu toimimist ligipääsetavate toodete ja teenuste jaoks. See on ka kooskõlas president Junckeri poliitiliste suunistega, et „järgmine komisjon võtaks meie siseturu tugevuse oma töö aluseks ja kasutaks kõigi selle mõõtmete võimalused täielikult ära.” Käesolev direktiiv aitab rakendada komisjoni 2015. aasta tööprogrammi,¹¹ kus on rõhutatud komisjoni kohustust tegeleda ligipääsetavuse kui sotsiaalse kaasamise allikaga. „Euroopa Komisjon kohustub tagama võrdsed võimalused puuetega inimestele, järgides ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni. See hõlmab füüsilise keskkonna, transpordi, teabe, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatega ning -süsteemide (IKT) ja muude ehitiste ja teenuste ligipääsetavuse parandamist.”

ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artikliga 9 kohustatakse ELi ja liikmesriike kui konventsiooni osalisi võtma oma pädevuse ulatuses asjakohaseid meetmeid ligipääsetavuse tagamiseks. Artiklis 3 on osutatud, et ligipääsetavus on konventsiooni üldpõhimõte, mida tuleb vaadelda konventsioonis sätestatud õiguste ja põhivabaduste kasutamise kontekstis.

Konventsiooni raames võetavate ligipääsetavuskohustuste õigusliku laadi on kinnitatud konventsiooni üldises märkuses artikli 9 kohta,¹² mille ÜRO puuetega inimeste õiguste komitee andis välja 2014. aasta aprillis. Selles on sätestatud, et „Osalisriigid on kohustatud vastu võtma ja avaldama ligipääsu käsitlevad riiklikud standardid ning teostama nende üle järelevalvet. Osalisriigid peaksid ligipääsetavust käsitlevad õigusaktid põhjalikult läbi vaatama, et teha kindlaks õigusaktide ja nende rakendamise puudused, neid jälgida ja need kõrvaldada.” Lisaks on märgitud, et „Osalisriigid peaksid looma õigusraamistiku, millel on konkreetsed, täidetavad ja ajalised mõõdikud, et seirata ja hinnata eraettevõtete varasemalt ligipääsmatute teenuste järkjärgulist muutmist ja kohandamist ligipääsetavateks teenusteks. Osalisriigid peaksid ka tagama, et kõik uued ostetavad kaubad ja muud teenused oleksid puuetega inimestele täielikult ligipääsetavad.”

Tõketeta Euroopa eesmärki uuendati 2010. aastal dokumendiga „Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020”. See strateegia koostati kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga. ELi tegevus toetab ja täiendab riiklikke meetmeid, mis võetakse ligipääsu parandamiseks ja tõkete kõrvaldamiseks.

¹⁰ ELT L 316, 14.11.2012, lk 12.

¹¹ COM(2014) 910 – Komisjoni 2015. aasta tööprogramm – Uus algus. Kättesaadav aadressil: http://ec.europa.eu/atwork/pdf/cwp_2015_et.pdf.

¹² <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/GC.aspx>

Ligipääsetavus on hõlmatud ELi mitme algatusega. Mõned üksikasjalikud ligipääsetavusnõuded on sätestatud ELi õigusaktides, mis on seotud konkreetsete toodete või teenuste või sektoritega. Riigihankedirektiivides ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide määrustes on sätestatud üldine ligipääsunõue (esmakordselt perioodil 2007–2013 ning veelgi rangemad sätted ajavahemikuks 2014–2020). Siiski puudub ligipääsetavuse ühtne määratlus Euroopa tasandil.

Euroopa puuetega inimeste strateegiaga kaasas käivas dokumendis „Tegevuskava 2010–2015”¹³ on komisjon võtnud eesmärgi „vältida ligipääsu raskendavaid ja tõkestavaid asjaolusid ning selgitada need välja ja kõrvaldada need” raames kohustuse koostada „Euroopa ligipääsetavusakt”, millega kehtestatakse üldine ligipääsetavusraamistik toodetele ja teenustele.

1.4. Kooskõla Euroopa Liidu muude tegevuspõhimõtete ja eesmärkidega

Paljudel juhtudel on ELi õigusaktides puuetega inimeste olukorda käsitletud seoses konkreetse valdkonnaga. Nii on see kõigi transpordiliikide (lennu-, raudtee-, vee- ja bussitransport) reisijate õigusi käsitlevate direktiivide puhul, mille keskmes on piiratud liikumisvõimega isikute mittediskrimineerimine ja nende abistamine transpordi kasutamisel¹⁴. Samuti on olemas ELi õigusaktid, milles käsitletakse ligipääsetavust reisijateveo sõidukitele, näiteks madala põrandaga bussid,¹⁵ raudteeveerem¹⁶ ja siseveetransport¹⁷ ning on olemas tehnilised standardid, millega tagatakse ligipääs erinevatele transpordiliikidele. Käesolev ettepanek ei mõjuta nende õigusaktide kohaldamisala. Parem ligipääs transpordile, mida see algatus kaasa toob, võib hõlbustada abi andmist ja/või vähendada selle vajadust ja seonduvaid kulusid.

Käesolev ettepanek on kooskõlas esildatud direktiiviga avaliku sektori asutuste veebisaitide käideldavuse kohta,¹⁸ milles käsitletakse teatavaid teenuseid pakkuvaid avaliku sektori asutuste veebisaitide. Käesolev algatus täiendab seda ettepanekut, tegeldes ka mõningate erasektori veebisaitidega. Koos aitavad need ettepanekud saavutada Euroopa digitaalarengu tegevuskavas seatud eesmärgi, tagades kodanikele ligipääsu erasektori põhiteenuste osutajate veebisaitidele. Et vastutavad ametiasutused saaksid sõltumata veebisaidi liigist rakendada

¹³ Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020 rakendamise esialgne kava – meetmete loetelu 2010–2015, SEC(2010)1324 (lõplik),
kättesaadav aadressil: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2010:1324:FIN:en:PDF>

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1107/2006, 5. juuli 2006, puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul, ELT L 204, 26.7.2006, lk 1; Määrus (EÜ) nr 1371/2007, 3. detsember 2007, rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta, ELT L 315, 3.12.2007, lk 14; Määrus (EL) nr 1177/2010, 17. detsember 2010, mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi, ELT L 334, 17.12.2010 lk 1; Määrus (EL) nr 181/2011, 28. veebruar 2011, mis käsitleb bussisõitjate õigusi ELT L 55, 28.2.2011, lk 1

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 661/2009, 13. juuli 2009, mis käsitleb mootorsõidukite, nende haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi tehniliste seadmetike üldise turvalisusega seotud tüübikinnituse nõudeid, ELT L 200, 31.7.2009, lk 1.

¹⁶ Direktiiv 2008/57/EÜ, 17. juuni 2008, ühenduse raudteesüsteemi koostalitlusvõime kohta (uuestisõnastamine), ELT L 191, 18.7.2008, lk 1, ning komisjoni otsus, 21. detsember 2007, milles käsitletakse koostalitlusvõime tehnilist kirjeldust üleeuroopalises tava- ja kiirraudteesüsteemis seoses piiratud liikumisvõimega inimestega, ELT L 64, 7.3.2008, lk 72.

¹⁷ Direktiiv 2009/45/EÜ, 25. juuni 2009, reisilaevade ohutuseeskirjade ja -nõuete kohta, ELT L 163, 25.6.2009.

¹⁸ COM(2012) 721 final.
Dokument asub aadressil <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0721:FIN:EN:PDF>

samu ligipääsunõudeid, on käesolevas direktiivi ettepanekus kasutatud ligipääsetavusnõuete sõnastus identne direktiivi ettepanekuga, milles käsitletakse ligipääsetavust avaliku sektori asutuste veebisaitidele.

Määratledes ligipääsetavusnõuded, selgitatakse ettepanekuga ELi õigusaktides sätestatud kohustusi, kui on sätestatud ligipääsetavuskohustused ilma nõudeid või spetsifikatsioone kehtestamata, näiteks riigihangete või Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide valdkonnas.

Seda kohaldatakse seega kõnealuste algatuste suhtes, ilma viimaseid muutmata, kuigi neil on erinevad eesmärgid ja õiguslik alus, ning kasu saadakse ligipääsetavuse täpsemast määratlemisest, mis aitab ka suurendada õiguskindlust.

Ligipääsetavuskohustusi sisaldavad tulevased õigusaktid võivad kajastada käesoleva algatuse ühtseid ligipääsetavusnõudeid, parandades siseturu sidusust.

Euroopa Komisjoni egiidi all 2012. aastal korraldatud Euroopa aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse aastal rõhutati aktiivsena vananemise kontseptsiooni raames vajadust luua ligipääsetav ehk „eakatesõbralik keskkond”, et võimaldada inimestel võimalikult kaua elada iseseisvat elu kohalikus kogukonnas. Ligipääsetavus on üks selle olulisi osi. Arvestades tihedat seost puute ja vananemise vahel,¹⁹ on vanematel inimestel oluline jääda aktiivseks, elada iseseisvalt ja osaleda nn hõbedases majanduses²⁰.

Rahvusvahelisel tasandil on USAs ulatuslik ligipääsetavusalaste õigusaktide raamistik, milles on sageli üksikasjalikud kohustuslikud standardid ja eeskirjad²¹. Seetõttu, ning nagu on väljendanud mitmed sidusrühmad (eelkõige IKT-sektor), on ettepaneku eesmärk saavutada kooskõla kohaldatavate USA ja ELi eeskirjade vahel, pidades silmas teatavate toodete ja teenuste üleilmset iseloomu. Selle eesmärgi saavutamist hõlbustab standardimistaotluse M/376²² raames tehtav standardimine. Kõnealune ELi algatus võiks luua raamistiku, mille puhul ligipääsetavusstandardid, mis on välja töötatud globaalse perspektiiviga, aitaksid luua Atlandi-ülese turu.

Käesolev ettepanek soodustab muude ligipääsuga seotud standardite tõhusat kohaldamist, mis tulenevad komisjoni standardimistaotlustest M/376, M/420 ja M/473.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

2.1. Konsulteerimine huvitatud isikutega

Probleemide ja vajaduste kindlakstegemiseks korraldati mitmeid avalikke konsultatsioone ja tehti uuringuid, milles osalesid liikmesriigid, tööstussektor ja kodanikuühiskond (tarbijad, sealhulgas puuetega inimesed):

- veebipõhine avalik arutelu Euroopa ligipääsetavusakti üle (2012)²³;
- Eurobaromeetri uuring ligipääsetavuse kohta (2012)²⁴;

¹⁹ EUROSTAT SILC ja WHO aruanne „Global burden of disease”.

²⁰ COM(2012) 83: Täisväärtusliku eluperioodi pikendamist käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse strateegilise rakenduskava eesmärkide täitmine.

²¹ Telekommunikatsiooniseaduse punkt 255, kommunikatsioonide ja video ligipääsetavuse seadus, rehabilitatsiooniseaduse punkt 508, lennuettevõtjate seadus, Ameerika puuetega inimeste seadus, seadus „Aita Ameerikal hääletada”.

²² Euroopa ligipääsetavusnõuded IKT-valdkonna toodete ja teenuste riigihangete puhul:
<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=333>

²³ Deloitte'i aruanne, mis avaldatakse ettepaneku vastuvõtmisega samal ajal.

- VKEdel paneeldiskussioon, mis korraldati Euroopa ettevõtlusvõrgustiku kaudu (2012)²⁵;
- Vahetud konsultatsioonid ja kohtumised suuremate kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas puuetega inimesi esindavate organisatsioonide ja Euroopa tööstusühenduste esindajatega. Nende hulgas oli kõrgetasemeline dialoog teemal „majanduskasv ja ligipääsetavus”, mida juhatas Euroopa Komisjoni asepresident Viviane Reding (detsember 2013);
- kõrgetasemelise puuetega inimesi käsitleva töörühma 5. kohtumine (liikmesriikide ekspertide rühm) – Aruanne ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise kohta²⁶;
- uuring selliste uute meetmete sotsiaal-majandusliku mõju kohta, millega soovitakse parandada toodete ja teenuste ligipääsetavust puuetega inimeste jaoks (2013)²⁷;
- Euroopa akadeemilise puuetealaste ekspertide võrgustiku uuringud ligipääsetavust käsitlevate õigusaktide kohta 27 liikmesriigis ja nende jõustamise kohta ELis (2012)²⁸.

2.2. Mõju hindamine

Mõju hindamise juhtrühm, mille eesotsas oli õigusküsimuste peadirektoraat, loodi nii, et komisjoni talitused ja osakonnad olid laialdaselt esindatud.

Viis poliitikavalikut jäeti mõju hindamise varajases etapis kõrvale, sest need olid ebareaalsed, ei suutnuks täita eesmärke või olid ebaproportsionaalsed.

Esialgne läbivaatus näitas, et kõnealune ELi algatus peaks hõlmama ainult valitud prioriteetseid valdkondi, kus takistused ühtse turu toimimisele on nähtavad ja võivad suurenedada ning Euroopa tasandi meetmed võiksid anda lisaväärtust. Põhjalikum mõjuanalüüs tehti nelja järgmise võimaluse kohta:

1. võimalus: ELi tasandiltäiendavaid meetmeid ei võeta (lähtestsenaarium)

2. võimalus: ELi soovitus, milles määratletakse ühised ligipääsetavusnõuded nii valitud toodete ja teenuste puhul kui ka riigihangete valdkonnas. See võimalus aitaks lahendada probleemi lähtestsenaariumiga, lisades ligipääsetavusnõuded, mida võiks kohaldada kindlaksmääratud kaupade ja teenuste loetelu ning riigihankemenetluste suhtes.

3. võimalus: ELi direktiiv, milles määratletakse ühised ligipääsetavusnõuded nii valitud toodete ja teenuste kui ka riigihangete valdkonnas. Liikmesriigid peaksid seda kohaldama ligipääsetavust käsitlevaid õigusakte välja töötades. Selle valiku puhul ei ole liikmesriigid kohustatud võtma vastu ligipääsetavusega seotud õigusakte konkreetseks kuupäevaks, kuid kui nad võtavad või on seda juba teinud, peavad nad järgima ELi eeskirju, et tagada kooskõla kogu ühtsel turul. Kõik liikmesriigid peavad tagama ligipääsetavate toodete ja teenuste vaba ringluse, isegi kui nad ei võta vastu ligipääsetavusega seotud õigusakte, ja kasutama ühiseid ligipääsetavusnõudeid riigihankemenetluste puhul.

4. võimalus: kõikides liikmesriikides kohe kohaldatav ELi direktiiv, milles määratletakse ühised ligipääsetavusnõuded nii valitud toodete ja teenuste kui ka riigihangete valdkonnas. See võimalus eeldab, et kõik liikmesriigid, kaasa arvatud need, kes ei ole veel vastu võtnud õigusakte ligipääsetavuse kohta, võtavad vastu uued ligipääsetavust käsitlevad õigusaktid

²⁴ Eurobaromeetri uuring nr 345:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/flash_arch_360_345_en.htm.

²⁵ Deloitte'i aruanne paneeldiskussiooni kohta, mis avaldatakse ettepaneku vastuvõtmisega samal ajal.

²⁶ http://ec.europa.eu/justice/discrimination/files/dhlg_5th_report_en.pdf

²⁷ Deloitte'i uuringu lõpparuanne, mis avaldatakse ettepaneku vastuvõtmisega samal ajal.

²⁸ www.disability-europe.net/

vastavalt kavandatavatele ELi eeskirjadele. Sellega ühtlustatakse täielikult ligipääsetavuseeskirjad kõigis liikmesriikides.

Seadusandlik sekkumine näib olevat kõige tõhusam ELi sekkumine ühtse turu toimimise praeguste ja tulevaste probleemide lahendamiseks. Direktiiv oleks eelkõige kooskõlas eelmistes komisjoni teatistes ja õigusaktides võetud lähenemisviisiga ning tagaks ligipääsetavate toodete ja teenuste takistusteta liikumise, ilma et oleks vaja minna kaugemale sellest, mis on vajalik.

Mõju hindamise aruanne, mille koostasid Euroopa Komisjoni talitused, sai pärast põhjalikku uurimist positiivse arvamuse mõju hindamise komiteelt. Mõjuhinnangu lõplikku versiooni on lisatud muudatused seoses mõju hindamise komitee soovitustega.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

3.1. Õiguslik alus

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping”) artikli 114 lõige 1.

3.2. Subsidiaarsuse põhimõte

Subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse ettepaneku selles osas, mis ei kuulu Euroopa Liidu ainupädevusse. ELi toimimise lepingu artikli 4 lõike 2 punktide a ja g kohaselt on siseturu ja transpordi valdkonnas jagatud pädevus liidu ja liikmesriikide vahel.

On vaja meetmeid ELi tasandil, sest liikmesriigid üksi ei suuda probleemi lahendada, kuna see hõlmab riigiüleseid aspekte, mida ei saa lahendada üksikute liikmesriikide meetmetega. Esineb takistusi siseturu normaalsele toimimisele – seda nii praeguste kaubandustõkete mõttes kui ka selles mõttes, et esinevad takistused, mis ei lase välja arendada siseturu kogu potentsiaali. Eri riikide lähenemisviiside erinevused koormavad ettevõtjaid, kes soovivad tegutseda piiriüleselt, ning seavad neile takistusi.

Probleeme, mis on tingitud liikmesriikide õigusaktide erinevustest ligipääsetavusnõuete puhul ja mis tõenäoliselt järjest suurenevad, kui liikmesriigid rakendavad oma kohustusi UNCRPD raames, saab tõhusalt lahendada vaid ühise lähenemisviisiga ELi tasandil. Ainult ühtne õigusraamistik võimaldab ligipääsetavate toodete ja teenuste vaba liikumist siseturul, nagu on kinnitanud konsultatsioonid sidusrühmadega.

ELi tasandi meetmetega järgitakse subsidiaarsuse põhimõtet, keskendudes nendele toodetele ja teenustele, mille puhul on olemas selged tõendid oluliste siseturuprobleemide kohta, sest liikmesriikide erinevad nõuded tekitavad kaubandustõkkeid. Seetõttu tuleb seda käsitleda ELi tasandil. Liikmesriigid oleksid endiselt täiel määral vastutavad muude toodete ja teenuste ligipääsetavuse nõuete eest.

ELi meetmed lisavad väärtust ligipääsetavust käsitlevatele riiklikele õigusaktidele, sest luuakse eeskirjad, millega tagatakse juurdepääsetavate toodete ja teenuste vaba liikumine siseturul, ning edendatakse ressursside tõhusamat kasutamist. Käesoleva direktiiviga kavandatavate ligipääsetavusnõuete täitmisel peavad liikmesriigid aktsepteerima tooteid ja teenuseid, mis eksporditakse teisest liikmesriigist. Sellise vaba liikumise tagamisel on positiivne majanduslik mõju. Luues ettevõtjatele võrdsed võimalused ja vältides siseturu killustumist, luuakse ettepanekuga õiguskindlus ning võimaldatakse ettevõtjatele suuremat turgu, kus müüa oma tooteid ja teenuseid. Lisaks kaasneb täiendav kasu piiratud funktsionaalse võimekusega tarbijatele, sealhulgas puuetega inimestele ja eakatele, kellele

võimaldatakse ligipääsetavate toodete ja teenuste laiem valik parema kvaliteedi ja madalamate hindadega – seega on kasu kolmekordne.

3.3. Proportsionaalsuse põhimõte

Seoses proportsionaalsusega ei lähe kavandatava meetme sisu ja vorm kaugemale sellest, mis on vajalik siseturu nõuetekohase toimimise eesmärgi saavutamiseks.

Rakendamise ajakava võtab arvesse toote olulusringi. Hõlmatavad tooted ja teenused on hoolikalt valitud. Ligipääsukohustused mõjutavad üksnes uusi tooteid, mis viiakse turule pärast direktiivi kohaldamise kuupäeva, ja alates sellest kuupäevast pakutavaid teenuseid.

Kehtestatakse ühised eesmärgid ja üldeeskirjad, kuid eesmärkide saavutamine, võttes arvesse riigi iseärasusi on jäetud liikmesriikide otsustada. Seetõttu on ligipääsetavus määratletud üksnes funktsionaalsel tasandil.

Kohustuste proportsionaalsust on hoolikalt arvesse võetud ning on kasutatud näiteks lihtsat vastavushindamist (enda kinnitus) ja valitud turujärelevamenetlusi. Need põhinevad meetmetel, mida tavaliselt kasutatakse siseturu õigusaktide ühtlustamisel²⁹. Hinnatud on ka õigusakti täitmisega seotud kulused tootjate, teenuseosutajate ja riigiasutuste jaoks. Analüüsist nähtus, et ühtlustamisest saadav kasu enamasti ületab neid kulusid.

Kooskõlas põhimõttega „kõigepealt mõtle väikestele” kehtestatakse lisaks kaitseklauslid, et kaitsta ettevõtjaid ebaproportsionaalse koormuse eest või vältida nende toodete ja teenuste (kuludest tulenevat) täielikku muutmist. Nende klauslitega võetakse muu hulgas arvesse asjaomaste ettevõtjate suurust, ressursse ja iseloomu. Kooskõlas komisjoni poliitikaga kaaluti mikroettevõtjatele tehtavat erandit, kuid see jäeti kõrvale eespool nimetatud klauslite kasuks, sest need on paremini suunatud nendele ettevõtjate rühmadele, kelle jaoks võib koormus individuaalsetel põhjendatud juhtudel olla ebaproportsionaalne võrreldes kasuga. Kõnealused klauslid võimaldavad samuti paremini kontrollida nende kaitsemeetmete mõju õigusakti eesmärkide saavutamisele.

3.4. Mõju põhiõigustele

Allpool esitatud ettepanek avaldaks positiivset mõju mitmele Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud õigusele. Kõnealune ELi algatus võib otseselt või kaudselt aidata kaasa järgmiste õiguste kasutamisele: õigus inimväärikusele (artikkel 1), õigus isikupuutumatussele (artikkel 3), õigus haridusele (artikkel 14), kutsevabadus ja õigus teha tööd (artikkel 15), eakate õigused (artikkel 25), õigus puuetega inimeste integreerimisele ühiskonda (artikkel 26) ning õigus liikumis- ja elukohavabadusele (artikkel 45).

Seoses ettevõtjatega oleks ettepanekul mitmesugune mõju näiteks ettevõtlusvabadusele (artikkel 16) ja õigusele omandile (artikkel 17). Eelkõige oleks ettepanekust kasu nende kahe õiguse teostamisel, sest tänu kaubandustõkete kõrvaldamisele suurendatakse siseturu potentsiaali. Algatus võib mõnel juhul tähendada ka kõnealuste õiguste piiramist, kuna mõnes liikmesriigis võetakse vastu uued eeskirjad. Nendest uutest eeskirjadest tulenevad piirangud oleksid siiski põhjendatud ja proportsionaalsed ning suurendaksid ELi-sisese kaubanduse potentsiaali, millest võiksid ettevõtjad ise kasu saada. Uued eeskirjad on põhjendatud ka sellega, et edendatakse teisi, näiteks eespool nimetatud põhiõigusi.

²⁹ Vt toodete turustamist käsitleva otsuse nr 768/2008/EÜ II lisa, ELT L 218, 13.8.2008.

3.5. Ettepanek

Kavandatava direktiiviga kehtestatakse teatavate toodete ja teenuste ligipääsetavuse nõuete ühtne ELi määratlus ja rakendamise raamistik. Kavandatava direktiivi elemendid võib kokku võtta järgmiselt.

Kohaldamisala

Kavandatava direktiiviga:

- ühtlustatakse ligipääsetavusnõudeid teatavate toodete ja teenuste puhul ja
- kasutatakse samu ligipääsetavusnõudeid, et määratleda ja anda sisu juba olemasolevatele, kuid määratlemata ligipääsetavuskohustustele, mis on sätestatud ELi õigusaktides, näiteks riigihangete ning struktuuri- ja investeerimisfondide valdkonnas. Kohaldamisala tuleneb vastavatest õiguslikest vahenditest, mida käesoleva direktiivi ettepanekuga ei muudeta.

Ligipääsetavusnõuded ja vaba liikumine

Kavandatav direktiiv aitab parandada siseturu toimimist, kõrvaldades teatavate toodete ja teenuste kohta kehtestatud ühtlustatud kohustuslike ligipääsetavusnõuetega tõkked, mis tulenevad liikmesriikide eri õigusaktidest. Toodete ja teenuste loetelu koostamisel võeti aluseks sõeluuring, mis tugineb mitmetele välis- ja sisekonsultatsioonidele ning sektori ja puuetega inimeste vajadustele, samuti eksperdiuuringut ligipääsetavust käsitlevate õigusaktide ja nende rakendamise kohta 27 liikmesriigis, õigusaktide erinevuste analüüsi üheksas ELi liikmesriigis, mis moodustavad umbes 80 % ELi SKPst ja 77 % ELi elanikkonnast.

Sellega tagatakse, et kõik tooted ja teenused, mis vastavad ligipääsetavusnõuetele, saavad vabalt ringelda siseturul.

Ettepanekuga toetatakse tööstussektorit ligipääsetavusega tegelemisel, kasutades samu funktsionaalseid ligipääsetavusnõudeid, et muuta toimivaks kohustus osta/rahastada ligipääsetavaid tooteid ja teenuseid, nagu on sätestatud ELi õigusaktides.

Lisatud on ka kaitseklauslid.

Rakendamine liikmesriikides

- Kavandatava direktiiviga ühtlustatakse ligipääsetavusnõudeid ELi tasandil mitmete toodete ja teenuste puhul ning kõrvaldatakse tõkked, mis takistavad nende vaba ringlust.
- Selles ei sätestata üksikasjalikult, kuidas tuleb praktikas saavutada kohustus muuta toode või teenus ligipääsetavaks, järgides määratletud ligipääsetavusnõudeid. Kui see jätkuvalt põhjustab takistusi siseturul, võib komisjon tulevikus kaaluda muid võimalusi, andes liikmesriikidele juhiseid, näiteks standardimise või rakendusmeetmete abil.
- Direktiiviga nähakse ette võimalus kasutada vabatahtlikke harmoneeritud standardeid, mis loovad ligipääsetavusnõuete täitmise eelduse.
- Selleks et tagada ligipääsetavuse nõuetekohane rakendamine ja jõustamine, kasutatakse direktiivis lihtsat vastavushindamist (enda kinnitus) ja olemasolevaid turujärelevalve mehhanisme, et hinnata toodete vastavust ligipääsetavusnõuetele. Samuti nähakse ette lihtsam menetlus teenuste nõuetele vastavuse kontrollimiseks.
- Direktiivis sätestatakse, et liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt kaks aastat pärast selle jõustumist.

- Direktiivis nõutakse, et liikmesriigid kehtestaksid kõikide meetmete, sealhulgas toodete ja teenuste vaba liikumise tagavate meetmete ning artikliga 3 ette nähtud nõuete rakendamise hiljemalt kuus aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist.
- Kohaldamise tähtaeg VI peatükis sätestatud meetmete puhul (millega määratletakse ligipääsetavus, osutades käesoleva direktiivi nõuetele, juhtudel, kui ELi õigusaktidega seatakse ligipääsukohustused ilma määratlust või spetsifikatsiooni esitamata) on kuus aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist.

Selgitavad dokumendid

Komisjon leiab, et praegusel juhul on vaja, et liikmesriigid esitaksid komisjonile selgitavad dokumendid käesoleva direktiivi sätete ja nende liikmesriigi õigusesse ülevõtvate dokumentide vastavate osade vaheliste seoste kohta.

- Liikmesriikide õigusaktid ja nende rakendamine on ligipääsetavuse valdkonnas keeruline, sest eri riikides on õigustraditsioonid vägagi erinevad. Näiteks mõni liikmesriik reguleerib ligipääsetavust diskrimineerimisvastaste seadustega, teine puuet käsitlevate õigusaktidega ja kolmas muude sektoripõhiste õiguslike vahenditega. Lisaks hõlmab käesolev direktiiv ligipääsetavusnõudeid teatavate valitud kaupade ja teenuste kohta. Seetõttu sisaldab direktiiv mitmesuguseid õiguslikke kohustusi.
- Direktiivi rakendamine nõuab liikmesriikide õiguskorra mitmete eri harude muutmist. Selle sätted võetakse üle siseriiklike eeskirjade, õigusaktide ning õigus- ja haldusnormide muutmisega. On tõenäoline, et rakendamine ei hõlma mitte ainult liikmesriikide kesk- ja/või riigi tasandi õigusakte, vaid puudutab ka kohalike omavalitsuste ja piirkondade õigusnormide eri tasandeid. Seega mõjutab ülevõtmine riigi tasandil eeldatavasti kogu riiklikku õiguskorda.

Seetõttu leiab komisjon, et direktiivi ülevõtmise teatele lisatavad selgitavad dokumendid on olulised, et täielikult mõista liikmesriigi õigusesse ülevõtmise protsessi. Selle taustal on otstarbekas paluda liikmesriikidel tulla toime selgitavate dokumentide esitamisega kaasneva halduskoormusega, et komisjon saaks täita oma ülesannet teostada järelevalvet käesoleva valdkondadevahelise direktiivi ülevõtmisel, mis on kesksel kohal ligipääsetavust käsitlevate ELi meetme puhul.

Kuidas süsteem toimib?

- Kavandatav direktiiv aitab ära hoida ja kõrvaldada erinevatest liikmesriikide õigusaktidest tulenevaid takistusi siseturul. Seetõttu suunatakse sellega liikmesriikide vastavust UNCRPD ligipääsetavust käsitlevale osale.

Kui direktiiv jõustub, on ligipääsetavuse ühtlustamine ELis funktsionaalsete ligipääsetavusnõuete tasemel, st et võetakse arvesse üldpõhimõtteid, mis tuginevad „universaalsidaini” lähenemisviisile, mitte aga üksikasjalikku tehnilist tasandit. See tase oleks piisav, et tagada siseturu hea toimimine hõlmavate toodete ja teenuste jaoks.

Direktiivis käsitletakse ka olukordi, kus mõne toote ja teenuse puhul on vaja üksikasjalikumalt ühtlustamist või kui sektor vajab üksikasjalikumalt teavet ja suuniseid, et hõlbustada nende nõuetele vastavust. Sel juhul nähakse direktiiviga ette mitmed võimalused: vabatahtlike harmoneeritud standardite kasutamine ning harmoneeritud standardite puudumise korral rakendusaktide kasutamine, et täiendavalt määratleda hõlmavad ligipääsetavusnõuded. Üldjuhul kasutatakse neid võimalusi alles pärast mõistliku ajavahemiku möödumist direktiivi kohaldamisest ning see sõltuks turu ja/või tarbijate tõendatud vajadusest täiendava ühtlustamise järele ja põhineks turu või õiguslike tõrgete tõenditel.

Võimalus taotleda Euroopa standardite väljatöötamist vastavalt määrusele (EL) nr 1025/2012 on juba kasutatud viis täiendavalt täpsustada ELi siseturgu käsitlevate õigusaktide nõudeid. Kõnealused harmoneeritud standardid sisaldavad tehnilisi üksikasju selle kohta, kuidas muuta tooted ja teenused ligipääsetavaks. Määrusega (EL) nr 1025/2012 on reguleeritud ka taotletavate standardite vastuvõtmiseni viiva standardimisprotsessi läbipaistvus ja kaasavus.

Harmoneeritud standardite kohaldamine jääb vabatahtlikuks. Kasutades harmoneeritud standardeid, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, on olemas vastavuseeldus, et nende standardite või nende osadega hõlmatavad direktiivi ligipääsetavusnõuded on täidetud sellega, et võimaldatakse nende toodete ja teenuste vaba ringlust ELi turul. Määruses (EL) nr 1025/2012 on sätestatud harmoneeritud standardite suhtes esitatud vastuväidete arutamise menetlus juhuks, kui kõnealused standardid ei vasta täielikult käesoleva direktiivis sätestatud ligipääsetavusnõuetele.

- Kavandatava direktiiviga toetatakse tööstust ligipääsetavusega tegelemisel, kasutades samu funktsionaalsed ligipääsetavusnõudeid, mis on sätestatud ELi õigusaktides, näiteks liikmesriikide kohustust osta/rahastada ligipääsetavaid tooteid ja teenuseid, mis on ette nähtud läbivaadatud riigihankedirektiividega.

Rakendusvolitused ja lõppsätted

- Rakendusvolitusi kasutatakse siis, kui on vaja sätestada käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste rakendamise ühetaolised tingimused.
- Komisjoni abistab määruses (EL) nr 182/2011 osutatud komitee. Osutatakse kontrollimenetlusele, mida kohaldatakse selgelt käesoleva direktiivi artiklite kohaselt.

Käesoleva direktiivi kohaldamine vaadatakse läbi viie aasta jooksul alates selle jõustumisest.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepaneku mõju eelarvele on väga piiratud. Tegevuskulud on seotud ainult aruande koostamisega käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, s.t tegevuskulude assigneering 0,2 miljonit eurot olemasolevalt eelarverealet, samuti umbes 0,182 miljonit eurot halduskulusid aastas pärast direktiivi vastuvõtmist seoses asjaomase komitee kohtumiste korraldamisega. Need kulud rahastatakse vahendite sisemisest ümberpaigutamisest ega too kaasa vahendite suurendamist.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta seoses toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuetega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust³⁰,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Käesoleva direktiivi eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, ühtlustades õigus- ja haldusnormid ning kõrvaldades tõkked, mis takistavad teatavate ligipääsetavate toodete ja teenuste vaba liikumist. See suurendab ligipääsetavate toodete ja teenuste kättesaadavust siseturul.
- (2) Ligipääsetavate toodete ja teenuste järele on suur nõudlus, sest puuetega ja/või funktsionaalsete piirangutega inimeste arv suureneb oluliselt Euroopa Liidu rahvastiku vananedes. Keskkond, kus on parem ligipääs toodetele ja teenustele, tekitab kaasavama ühiskonna ja lihtsustab iseseisvat toimetulekut.
- (3) Kuna liikmesriikides vastu võetud õigus- ja haldusnormid seoses piiratud funktsionaalse võimekusega inimeste, sealhulgas puuetega inimeste ligipääsuga toodetele ja teenustele on erinevad, takistab see nende toodete ja teenuste vaba liikumist ning moonutab tõhusat konkurentsi siseturul. Ettevõtjad, eelkõige väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd), on sellistest tõketest eriti mõjutatud.
- (4) Erinevuste tõttu liikmesriikide ligipääsetavusnõuetes kardavad eelkõige kutsetöötajad, VKEd ja mikroettevõtjad siseneda ettevõtlusse väljaspool oma koduturgu. Liikmesriikides riigi või isegi piirkonna või kohaliku omavalitsuse tasandil kehtestatud ligipääsetavusnõuded erinevad praegu nii ulatuse kui ka üksikasjalikkuse poolest. Need erinevused mõjutavad negatiivselt konkurentsivõimet ja majanduskasvu, sest ligipääsetavate toodete väljatöötamise ja turustamisega iga liikmesriigi turu jaoks kaasnevad lisakulud.
- (5) Ligipääsetavate toodete tarbijad ja ligipääsetavate teenuste kasutajad seisavad silmitsi kõrgete hindadega, mis tulenevad piiratud konkurentsist pakkujate vahel. Liikmesriikide õigusaktide killustatus vähendab potentsiaalset kasu, mida võidakse saada kodu- ja

³⁰ ELT C ..., ..., lk ...

välismaiste kolleegidega kogemuste vahetamisest ühiskonna ja tehnoloogia arengu küsimustes.

- (6) Seetõttu on siseturu nõuetekohaseks toimimiseks vajalik riigisiseste meetmete ühtlustamine liidu tasandil, et teha lõpp ligipääsetavate toodete ja teenuste turu killustatusele, saavutada mastaabisääst, hõlbustada piiriülest kaubandust ning aidata ettevõtjatel suunata vahendeid innovatsiooni, selmet kasutada neid vahendeid saavutamaks kooskõla killustatud õigusnõuetega terves liidus, ning selleks, et tagada puuetega inimeste vaba liikumine.
- (7) Seda, et siseturg saab ligipääsetavusnõuete ühtlustamisest kasu, on näidanud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/33/EL³¹ liftide kohta ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 661/2009³² transpordi valdkonnas.
- (8) Amsterdami lepingule lisatud deklaratsiooni nr 22 kohaselt leppisid liikmesriikide esindajad kokku, et kavandades meetmeid vastavalt aluslepingu artiklile 114, peavad liidu institutsioonid arvesse võtma puuetega inimeste vajadusi.
- (9) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige on käesoleva direktiivi eesmärk tagada puuetega inimeste õiguste täielik austamine, et nad saaksid kasu meetmetest, mille eesmärk on tagada nende iseseisvus, sotsiaalne ja tööalane integratsioon ning osalemine ühiskonnaelus, ning edendada Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 26 kohaldamist.
- (10) Euroopa digitaalse tegevuskava eesmärk on tagada jätkusuutlik majanduslik ja sotsiaalne kasu, mida annab ühendatud digitaalne ühtne turg. Liidu tarbijad ei saa veel täielikult kasu hindadest ja valikust, mida ühtne turg võib pakkuda, sest piiriülesed internetitehingud on ikka veel väga piiratud. Killustatus piirab ka nõudlust piiriüleste e-kaubanduse tehingute järele. Puuetega inimestele uue elektroonilise infosisu täielikult kättesaadavaks muutmiseks on ka vaja kooskõlastatud meetmeid. Seepärast on vaja ühtlustada ligipääsetavusnõuded kogu digitaalsel ühtsel turul ja tagada, et kõik ELi kodaniku, olenemata võimetest, saaksid ühtsest turust kasu.
- (11) Vastavalt aluslepingu artikli 216 lõikele 2 on liidu sõlmitud lepingud ELi institutsioonide ja liikmesriikide jaoks siduvad. Pärast liidu ühinemist Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooniga (edaspidi „konventsioon”) on selle sätted lahutamatu osa ühenduse õiguskorrast.
- (12) Konventsiooni artikli 9 kohaselt peavad konventsiooniosalised võtma asjakohased meetmed, et tagada puuetega inimestele teistega võrdsetel alustel ligipääs füüsilisele keskkonnale, transpordile, teabele ja suhtlusele, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale ja -süsteemidele ning muudele avalikele ehitistele ja teenustele nii linna- kui ka maapiirkondades. ÜRO puuetega inimeste õiguste komitee on rõhutanud vajadust luua õigusraamistik, mis sisaldab konkreetseid, täidetavaid ja ajalisi mõõdikuid ligipääsetavuse järkjärgulise rakendamise jälgimiseks.
- (13) Konventsiooni jõustumise tõttu liikmesriikide õiguskorras on vaja vastu võtta täiendavad siseriiklikud sätted toodete ja teenuste ligipääsetavuse kohta, mis ilma liidu meetmeteta suurendaks veelgi siseriiklike sätete erinevust.

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/33/EL, 26. veebruar 2014, lifte ja lifti ohutusseadiseid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 96, 29.3.2014, lk 251).

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 661/2009, 13. juuli 2009, mis käsitleb mootorsõidukite, nende haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi tehniliste seadmetike üldise turvalisusega seotud tüübikinnituse nõudeid (ELT L 200, 31.7.2009, lk 1).

- (14) Seetõttu peaks hõlbustama konventsiooni rakendamist, nähes ette liidu ühiseeskirjad.
- (15) Dokumendis „Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020: Uued sammud tõketeta Euroopa suunas”,³³ mis on kooskõlas konventsiooniga, on sätestatud ligipääsetavus kui üks kaheksast tegevusvaldkonnast, ning selle eesmärgiks on tagada toodete ja teenuste kättesaadavus.
- (16) Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad tooted ja teenused tulenevad sõeluuringust, mis viidi läbi mõjuhinnangu koostamise käigus, et teha kindlaks asjaomased tooted ja teenused piiratud funktsionaalse võimekusega inimeste jaoks, sealhulgas puuetega inimeste ja eakate jaoks, mille puhul on liikmesriigid vastu võtnud või võivad tõenäoliselt vastu võtta erinevaid siseriiklikke ligipääsetavusnõudeid.
- (17) Iga toode ja teenus peab vastama artiklis 3 osutatud ja I lisas loetletud ligipääsetavusnõuetele, et olla ligipääsetav puuetega inimestele ja eakatele. Ligipääsetavuskohustusi e-kaubanduse puhul kohaldatakse ka teenuste internetipõhise müügi suhtes vastavalt käesoleva direktiivi artikli 1 lõike 2 punktidele a–e.
- (18) Ligipääsetavusnõuded on vaja kehtestada ettevõtjatele ja liikmesriikidele kõige vähem koormaval viisil, hõlmates kohaldamisalasse ainult hoolikalt valitud tooted ja teenused.
- (19) Seetõttu on vaja täpsustada ligipääsetavusnõuded nende toodete ja teenuste turuleviimiseks, mis kuuluvad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, et tagada nende vaba liikumine siseturul.
- (20) Käesolev direktiiv peaks kohustama kasutama funktsionaalseid ligipääsetavusnõudeid, pidades silmas üldisi eesmärgi. Need peaksid olema piisavalt täpsed, et tekitada õiguslikult siduvad kohustused, ja piisavalt üksikasjalikud, et oleks võimalik hinnata nõuetele vastavust, et tagada siseturu hea toimimine hõlmatud toodete ja teenuste jaoks.
- (21) Komisjoni direktiiviettepanek Euroopa Parlamendile ja nõukogule³⁴ sisaldab ligipääsunõudeid konkreetsetele avaliku sektori veebisaitidele. Lisaks pannakse selles ette luua seire ja aruandluse metoodika alus asjaomaste veebisaitide vastavuse hindamiseks kõnealuses direktiivis loetletud nõuetele. Kõnealuses määruses sisalduvaid ligipääsetavusnõudeid ning seire- ja aruandlusmetoodikat kohaldatakse avaliku sektori veebisaitide suhtes. Eesmärgiga eelkõige tagada, et asjaomased asutused rakendavad samu ligipääsetavusnõudeid, sõltumata reguleeritud veebisaitide liigist, peaksid käesolevas direktiivis sätestatud ligipääsetavusnõuded olema ühtlustatud kavandatava direktiiviga avaliku sektori asutuste veebisaitide käideldavuse kohta. E-kaubandus avaliku sektori veebisaitide puhul, mis ei kuulu kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse, kuulub käesoleva ettepaneku kohaldamisalasse ning sellega püütakse tagada, et toodete ja teenuste internetipõhine müük on puuetega inimestele ja eakatele ligipääsetav sõltumata sellest, kas müüjaks on avalik või erasektor.
- (22) Liikmesriigid peavad võtma kõik asjakohased meetmed selle tagamiseks, et kui käesoleva direktiiviga hõlmatud tooted ja teenused vastavad asjaomastele ligipääsetavusnõuetele, ei ole nende vaba liikumine Euroopa Liidus ligipääsetavuse tõttu takistatud.
- (23) Mõnel juhul hõlbustaksid tehiskeskkonna ligipääsetavusnõuded seotud teenuste ja puuetega inimeste vaba liikumist. Seetõttu võimaldatakse liikmesriikidel käesoleva direktiiviga lisada teenuste osutamiseks kasutatav tehiskeskkond käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, tagades vastavuse ligipääsetavusnõuetele, mis on sätestatud X lisas.

³³ KOM(2010) 636.

³⁴ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv avaliku sektori asutuste veebisaitide käideldavuse kohta, COM(2012) 721.

- (24) On oluline sätestada, et liidu õigusaktide puhul, millega kehtestatakse ligipäasetavuskohustused ilma nõudeid või spetsifikatsioone täpsustamata, on ligipäasetavus määratletud osutamise kaesoleva direktiivi ligipäasetavusnõuetele. Nii on see Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/23/EL,³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL³⁶ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL³⁷ puhul, milles nõutakse, et tehnilised spetsifikatsioonid ja tehnilised või funktsionaalsed nõuded seoses kontsessioonide, ehitustööde või teenustega, mis kuuluvad nende õigusaktide kohaldamisalasse, võtavad arvesse puuetega inimeste või universaalsidaini kasutajate ligipäasetavuse kriteeriume.
- (25) Ligipäasetavuse saavutamiseks tuleb kõrvaldada takistused ja nende tekkimist ära hoida, eelistatavalt „universaalsidaini” lähenemisviisi abil. Ligipäasetavus ei tohiks välistada mõistlike abinõude võtmist, kui seda nõutakse liikmesriigi või liidu õigusaktidega.
- (26) Enamik töökohti ELis on VKEdes ja mikroettevõtetes. Nad on tulevase majanduskasvu jaoks otsustava tähtsusega, kuid neil on sageli raskusi ja takistusi oma toodete või teenuste arendamisel, eelkõige piiriüleselt. Seetõttu on vaja lihtsustada VKEde ja mikroettevõtjate tegevust, ühtlustades ligipäasetavust käsitlevad siseriiklikud sätted ja samal ajal säilitades vajalikud kaitseklauslid.
- (27) Käesolev direktiiv peaks põhinema Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusel nr 768/2008/EÜ³⁸ toodete osas, mis on juba hõlmatud teiste liidu õigusaktidega, et tagada niimoodi kooskõla ELi õigusaktidega.
- (28) Kõik tarne- ja turustamisahelas osalevad ettevõtjad peaksid tagama, et nad teevad turul kättesaadavaks ainult käesoleva direktiivi ligipäasetavusnõuetega vastavuses olevad tooted. On vaja ette näha selge ja proportsionaalne kohustuste jagunemine, mis vastab iga ettevõtja rollile tarne- ja turustusprotsessis.
- (29) Ettevõtjad peaksid vastutama toodete ja teenuste nõuetekohasuse eest vastavalt oma rollile turustusahelas, et tagada ligipäasetavuse kõrgetasemeline kaitse ning õiglane konkurents liidu turul.
- (30) Kõige sobivam täieliku vastavushindamismenetluse teostaja on tootja, kel on üksikasjalikud teadmised toote väljatöötamise ja tootmise protsessist. Vastavushindamise eest peaks vastutama tootja.
- (31) Turustajad ja importijad peaksid olema kaasatud liikmesriikide ametiasutuste teostatud turujärelevalvesse ning nad peaksid selles aktiivselt osalema, andes pädevatele asutustele asjaomase tootega seotud kogu vajaliku teabe.
- (32) Importijad peaksid tagama, et kolmandatest riikidest liidu turule sisenevad tooted oleksid vastavuses käesolevas direktiivis sätestatud ligipäasetavusnõuetega ja eelkõige, et tootjad oleksid nende toodete puhul kasutanud nõuetekohaseid vastavushindamismenetlusi.
- (33) Toote turulelaskmisel peaks iga importija märkima tootele oma nime ja kontaktaadressi.

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/23/EL, 26. veebruar 2014, kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/24/EL, 26. veebruar 2014, riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/25/EL, 26. veebruar 2014, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 768/2008/EÜ, 9. juuli 2008, toodete turustamise ühise raamistiku kohta (ELT L 218, 13.8.2008, lk 82).

- (34) Turustajad peaksid tagama, et nendepoolne toote käitlemine ei mõjuta negatiivselt toote vastavust käesolevas direktiivis sätestatud ligipäasetavusnõuetele.
- (35) Kui ettevõtja laseb toote turule oma nime või kaubamärgi all või muudab toodet selliselt, et see võiks mõjutada toote vastavust asjakohastele nõuetele, tuleks teda käsitada tootjana ja talle peaks laienema tootja kohustused.
- (36) Proportsionaalsuse huvides tuleks ligipäasetavusnõudeid kohaldada üksnes niivõrd, kuivõrd need ei põhjusta ebaproportsionaalset koormust asjaomastele ettevõtjatele või nende toodete ja teenuste täielikku muutmist vastavalt määratletud kriteeriumidele.
- (37) Käesolev direktiiv peaks järgima põhimõtet „kõigepealt mõtle väikestele” ja selles peaks võtma arvesse VKEde halduskoormust. Sellega peaks kehtestama lihtsad vastavushindamise eeskirjad ning kaitseklauslid, mitte üldised erandid ja mööndused kõnealustele ettevõtjatele. Seega tuleks sobivaima vastavushindamismenetluse valimise ja rakendamise eeskirjade koostamisel võtta arvesse VKEde olukorda ning kohustus hinnata vastavust ligipäasetavusnõuetele peaks piirduma sellega, et need ei kujutaks endast ebaproportsionaalselt suurt halduskoormust VKEdele. Lisaks peaksid turujärelevalveasutused tegutsema proportsionaalselt seoses ettevõtjate suurusega ning sellega, kas vaatlusalune toodang on seeriatoodang või mitte, ilma et loodaks tarbetuid takistusi VKEde jaoks ning ohustataks avalike huvide kaitset.
- (38) Kõik ettevõtjad peaksid tooteid turule lastes või kättesaadavaks tehes või teenuseid osutades käituma vastutustundlikult ja täies kooskõlas asjakohaste õiguslike nõuetega.
- (39) Selleks et hõlbustada kohaldatavatele nõuetele vastavuse hindamist, on vaja sätestada eeldus, et nõuetele vastavaks saab lugeda tooted ja teenused, mis vastavad harmoneeritud standarditele, mis on vastu võetud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1025/2012,³⁹ mis käsitleb Euroopa standardimist, eesmärgiga üksikasjalikult kirjeldada kõnealuste nõuete tehnilisi spetsifikatsioone. Komisjon on juba esitanud Euroopa standardiorganisatsioonidele mitmeid ligipäasetavusega seotud standardimistaotlusi, mis on asjakohased harmoneeritud standardite väljatöötamiseks.
- (40) Harmoneeritud standardite puudumisel ja juhul, kui on vaja turu ühtlustamist, peaks komisjon võtma vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse käesolevas direktiivis sätestatud ligipäasetavusnõuete ühtsed tehnilised spetsifikatsioonid.
- (41) Selleks et turujärelevalve eesmärgil tagada teabe tulemuslik kättesaadavus, peaks kõigi kohaldatavate liidu õigusaktide vastavuse kindlakstegemiseks vajalik teave olema saadav ühes ühtses ELi vastavusdeklaratsioonis. Ettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks peaks neil olema võimalus lisada ühisele ELi vastavusdeklaratsioonile asjakohaseid individuaalseid vastavusdeklaratsioone.
- (42) Toodete vastavushindamise puhul peaks käesoleva direktiivi puhul kasutama tootmise sisekontrolli moodulit A, mida on kirjeldatud otsuse nr 768/2008/EÜ II lisas, sest see võimaldab ettevõtjatel näidata ja pädevatel asutustel tagada, et turul kättesaadavaks tehtud tooted vastavad ligipäasetavusnõuetele, tekitamata samal ajal ebaproportsionaalset koormust.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1025/2012, 25. oktoober 2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

- (43) Teenuste puhul tuleks teave, mis on vajalik ligipääsetavusnõuetele vastavuse hindamiseks, esitada üldtingimustes või samaväärses dokumendis.
- (44) CE-märgis, mis näitab toote vastavust käesolevas direktiivis sätestatud ligipääsetavusnõuetele, on nähtavaks tagajärjeks kogu menetlusele, mis hõlmab vastavushindamist selle laiemas tähenduses. Käesoleva direktiiviga peaks järgima CE-märgist käsitlevaid üldpõhimõtteid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 765/2008,⁴⁰ millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega.
- (45) Määruse (EÜ) nr 765/2008 kohaselt kinnitab tootja CE-märgise paigaldamisega tootele, et vastav toode vastab kõigile asjakohastele nõuetele ja et ta võtab selle eest endale kogu vastutuse.
- (46) Vastavalt otsusele nr 768/2008/EÜ vastutavad liikmesriigid tugeva ja tõhusa turujärelevalve tagamise eest oma territooriumil ning peaksid andma piisavad volitused ja vahendid oma turujärelevalveasutustele.
- (47) Liikmesriigid peaksid kontrollima teenuste vastavust direktiivist tulenevatele kohustustele ning jälgima mittevastavusega seotud kaebusi või teateid, tagamaks, et parandusmeetmed on võetud.
- (48) Liikmesriigid peaksid tagama, et turujärelevalveasutused kontrollivad kooskõlas V peatükiga ettevõtjate vastavust artikli 12 lõikes 3 osutatud kriteeriumidele.
- (49) Liikmesriigid peaksid tagama, et artiklis 22 osutatud pädevad asutused teatavad komisjonile artikli 22 lõikes 1 sätestatud erandite kasutamisest ning lisaksid lõikes 2 osutatud hinnangu VI peatüki kohaselt.
- (50) Tuleks kindlaks määrata kaitsemeetmete menetlus, mida kohaldatakse vaid juhul, kui liikmesriigid ei jõua ühe liikmesriigi võetud meetmete osas kokkuleppele, ja mis võimaldaks huvitatud isikutel olla kursis meetmetega, mida kavatakse võtta seoses toodetega, mis ei vasta käesoleva direktiivi ligipääsetavusnõuetele. See võimaldaks ka turujärelevalveasutustel koostöös asjaomaste ettevõtjatega selliste toodete suhtes varakult meetmeid võtta.
- (51) Kui liikmesriigid ja komisjon nõustuvad liikmesriigi võetud meetmete põhjendustega, ei peaks komisjon rohkem sekkuma, välja arvatud juhul, kui mittevastavus on põhjendatav harmoneeritud standardi puudustega.
- (52) Selleks et tagada käesoleva määruse IV peatüki ühetaolise rakendamise tingimused, tuleks komisjonile anda rakendusvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁴¹.
- (53) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta kohustuvad liikmesriigid lisama põhjendatud juhtudel ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi komponentide ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud.

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 765/2008, 9. juuli 2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 182/2011, 16. veebruar 2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (54) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki – kõrvaldada vaba liikumise tõkked teatavate ligipääsetavate toodete ja teenuste puhul, et aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele – ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, sest see nõuab vastavates õigussüsteemides praegu kehtivate eeskirjade ühtlustamist, vaid seda on parem saavutada liidu tasandil, määratledes ühtse turu toimimise ühised nõuded ja eeskirjad, võib liit võtta meetmeid kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 5. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Kohaldamisala

1. I, II –V ja VII peatükki kohaldatakse järgmiste toodete suhtes:
 - (a) üldotstarbeline arvuti riistvara ja operatsioonisüsteemid;
 - (b) järgmised iseteenindusterminalid:
 - i) pangaautomaadid;
 - ii) piletiautomaadid;
 - iii) registreerimisautomaadid;
 - (c) tarbija lõppseadmed, millel on tipptasemel andmetöötlusvõimsus seose telefoniteenustega;
 - (d) tarbija lõppseadmed, millel on tipptasemel andmetöötlusvõimsus seoses audiovisuaalmeedia teenustega;
2. I, II –V ja VII peatükki kohaldatakse järgmiste teenuste suhtes:
 - (a) telefoniteenused ja nendega seotud tarbija-lõppseadmed, millel on tipptasemel andmetöötlusvõimsus;
 - (b) audiovisuaalmeedia teenused ja nendega seotud tarbija-lõppseadmed, millel on tipptasemel andmetöötlusvõimsus;
 - (c) lennu-, bussi-, raudtee- ja veetranspordi reisijateveo teenused;
 - (d) pangandusteenused;
 - (e) e-raamatud;
 - (f) e-kaubandus.
3. Käesoleva direktiivi I, VI ja VII peatükki kohaldatakse järgmise suhtes:
 - (a) riigihankelepingud ja kontsessioonid, mis on hõlmatud direktiiviga 2014/23/EL,⁴² direktiiviga 2014/24/EL ja direktiiviga 2014/25/EL.
 - (b) programmide ettevalmistamine ja rakendamine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/23/EL, 26. veebruar 2014, kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

kohta,⁴³ ning vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 1304/2013⁴⁴.

- (c) pakkumismenetlused avaliku reisijateveoteenuse osutamiseks raudteel ja maanteel vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1370/2007⁴⁵.
- (d) transporditaristu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1315/2013⁴⁶.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „ligipääsetavad tooted ja teenused” – tooted ja teenused, mis on piiratud funktsionaalse võimekusega inimestele, sealhulgas puuetega inimestele, tajutavad, kasutatavad ja arusaadavad teistega võrdsetel alustel;
- (2) „universaalsisain” – toodete, keskkonna, programmide ja teenuste disainimine viisil, mis muudab need võimalikul suurel määral kõigile inimestele kasutatavaks, ilma et oleks vaja teha kohandusi või kasutada eridisaini; universaalsisain ei välista vajaduse korral abiseadmeid kindlatele piiratud funktsionaalse võimekusega inimeste rühmadele;
- (3) „piiratud funktsionaalse võimekusega inimesed” – isikud, kellel on füüsiline, vaimne, intellektuaalne, meeleline või vanusega seotud vaegus või muu alaline või ajutine keha võimekusega seotud põhjus, mis koostoimes eri takistustega võib tõkestada inimese ligipääsu toodetele ja teenustele, tuues kaasa olukorra, kus kõnealuseid tooteid ja teenuseid on vaja kohandada konkreetsete vajadustega;
- (4) „puuetega inimesed” – isikud, kellel on pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline kahjustus, mis koostoimel mitmesuguste takistustega võib tõkestada nende täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel;
- (5) „toode” – valmistamisprotsessi teel saadud aine, valmistis või kaup, mis ei ole toiduaine, loomasööt, elusloom või -taim ega inimeselt, taimedelt või loomadelt pärit toode, mis on vahetult seotud nende tulevase paljunemisega;
- (6) „audiovisuaalmeedia teenused” – teenused Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/13/EL⁴⁷ artikli 1 lõike 1 punkti a tähenduses;
- (7) „telefoniteenused” – teenused Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/21/EÜ⁴⁸ artikli 2 punkti c tähenduses;

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, 17. detsember 2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1304/2013, 17. detsembri 2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/2006.

⁴⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1370/2007, 23. oktoober 2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1).

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1315/2013, 11. detsember 2013, üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevate liidu suuniste kohta (ELT L 348, 20.12.2013, lk 1).

⁴⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/13/EL, 10. märts 2010, audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1).

- (8) „turul kättesaadavaks tegemine” – toote tasu eest või tasuta tarnimine liidu turule kaubandustegevuse käigus kas turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks;
- (9) „turule laskmine” – toote esmakordne liidu turul kättesaadavaks tegemine;
- (10) „tootja” – füüsiline või juriidiline isik, kes valmistab toote või kes laseb sellise toote projekteerida või valmistada ja kes turustab seda toodet oma nime või kaubamärgi all;
- (11) „volitatud esindaja” – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes on saanud tootjalt kirjaliku volituse tegutseda tema nimel seoses kindlaksmääratud ülesannetega;
- (12) „importija” – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes laseb liidu turule kolmandast riigist pärit toote;
- (13) „turustaja” – füüsiline või juriidiline isik tarneahelas, välja arvatud tootja või importija, kes teeb toote turul kättesaadavaks;
- (14) „ettevõtja” – tootja, volitatud esindaja, importija, turustaja ja teenuse osutaja;
- (15) „tarbija” – füüsiline isik, kes ostab asjaomase toote või tarbib asjaomast teenust eesmärgil, mis ei ole seotud tema kaubandus-, ettevõtlus-, käsitööstus- ega kutsetegevusega;
- (16) „mikroettevõtja” – ettevõtja, kus töötab vähem kui 10 inimest ja mille aastakäive ja/või aastane bilansimaht ei ületa 2 miljonit eurot.
- (17) „harmoneeritud standard” – harmoneeritud standard määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 2 punkti 1 alapunktis c määratletud tähenduses;
- (18) „ühtne tehniline spetsifikatsioon” – tehniline spetsifikatsioon, nagu on määratletud määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 4 punktis 2, mis võimaldab täita toote või teenuse suhtes kohaldatavaid ligipääsetavusnõudeid;
- (19) „tagasivõtmine” – meede, mille eesmärk on võtta turult tagasi toode, mis on seal juba lõpptarbija jaoks kättesaadavaks tehtud;
- (20) „kõrvaldamine” – meede, mille eesmärk on takistada tarneahelas oleva toote turul kättesaadavaks tegemist;
- (21) „e-kaubandus” – veebipõhine toodete ja teenuste müük.

⁴⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/21/EÜ, 7. märts 2002, elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33).

II PEATÜKK

LIGIPÄÄSETAVUSNÕUDED JA VABA LIIKUMINE

Artikkel 3

Ligipääsetavusnõuded

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 1 lõigetes 1 ja 2 osutatud tooted ja teenused vastavad I lisa sätestatud ligipääsetavusnõuetele vastavalt käesoleva artikli lõigetele 2–9.
2. Üldotstarbeline arvuti riistvara ja operatsioonisüsteemid peavad vastama nõuetele, mis on sätestatud I lisa I jaos.
3. Järgmised iseteenindusterminalid, st pangaautomaadid, piletiautomaadid ja registreerimisautomaadid, peavad vastama nõuetele, mis on sätestatud I lisa II jaos.
4. Telefoniteenused, sealhulgas hädaabiteenused, ja nendega seotud tarbija-lõppseadmed, millel on tipptasemel andmetöötlusvõimsus, peavad vastama nõuetele, mis on sätestatud I lisa III jaos.
5. Audiovisuaalmeedia teenused ja nendega seotud tarbijaseadmed, millel on tipptasemel andmetöötlusvõimsus, peavad vastama nõuetele, mis on sätestatud I lisa IV jaos.
6. Lennu-, bussi-, raudtee- ja veetranspordi reisijateveo teenused, veebisaidid, mobiilsideseadmetel põhinevad teenused, arukad piletimüügisüsteemid, reaajas teavet pakkuvad ja iseteenindusterminalid ning pileti- ja registreerimisautomaadid, mida kasutatakse reisijateveoteenuste pakkumiseks, peavad vastama nõuetele, mis on sätestatud I lisa V jaos.
7. Pangandusteenused, veebilehed, mobiilsideseadmetel põhinevad teenused, iseteenindusterminalid, sealhulgas pangaautomaadid, mida kasutatakse pangandusteenuste osutamiseks, peavad vastama nõuetele, mis on sätestatud I lisa VI jaos.
8. E-raamatud peavad vastama I lisa VII jaos sätestatud nõuetele.
9. E-kaubandus peab vastama I lisa VIII jaos sätestatud nõuetele.
10. Liikmesriigid võivad oma riigi tingimusi arvestades otsustada, et tehiskeskkond, mida kasutavad reisijateveoteenuste kliendid, sealhulgas keskkond, mida haldavad teenuse osutajad ja taristuettevõtjad, samuti tehiskeskkond, mida kasutavad pangandusteenuste ning telefonioperaatorite klienditeeninduskeskuste ja kaupluste kliendid, peavad vastama I lisa X jaos sätestatud ligipääsetavusnõuetele, et piiratud funktsionaalse võimekusega inimesed, sealhulgas puuetega inimesed, saaksid neid paremini kasutada.

Artikkel 4

Vaba liikumine

Liikmesriigid kohustuvad mitte tõkestama käesolevale direktiivile vastavate toodete ja teenuste turul kättesaadavaks tegemist oma territooriumil põhjustel, mis on seotud ligipääsetavusnõuetega.

III PEATÜKK

ETTEVÕTJATE KOHUSTUSED

Artikkel 5

Tootjate kohustused

1. Tootjad tagavad oma toodete turulelaskmisel, et need on projekteeritud ja toodetud kooskõlas artiklis 3 sätestatud kohaldatavate ligipäasetavusnõuetega.
2. Tootjad koostavad tehnilise dokumentatsiooni vastavalt II lisale ja teevad või lasevad teha kõnealuses lisas osutatud vastavushindamise.

Kui nimetatud menetlusega on tõendatud toote vastavus asjakohastele ligipäasetavusnõuetele, koostavad tootjad ELi vastavusdeklaratsiooni ning kinnitavad tootele CE-märgise.
3. Tootjad tagavad menetlused seeriatoodangu vastavuse säilimiseks. Arvesse võetakse muudatusi toote disainis või omadustes ja muudatusi neis harmoneeritud standardites või muudes tehnilistes spetsifikatsioonides, mille põhjal toote vastavust kinnitatakse.
4. Tootjad peavad registrit kaebuste, nõuetele mittevastavate toodete ja toodete tagasinõudmistele kohta ning teavitavad turustajaid sellisest järelevalvest.
5. Tootjad tagavad, et nende tooted kannavad tüübi-, partii- või seerianumbrit või muud märget, mis võimaldaks neid tuvastada, või kui toote suurus või iseloom seda ei võimalda, siis tagavad tootjad, et nõutud teave on pakendil või tootega kaasasolevas dokumendis.
6. Tootjad märgivad oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi ja kontaktaadressi kas tootele või, kui see ei ole võimalik, pakendile või tootega kaasasolevasse dokumenti. Aadress peab osutama ühele kohale, kus tootjaga ühendust saab võtta.
7. Tootjad tagavad, et tootega on kaasas juhised ja ohutusteave asjaomase liikmesriigi määratud keeles, mis on tarbijate ja lõppkasutajate jaoks kergesti arusaadav.
8. Tootjad, kes arvavad või kellel on põhjust uskuda, et toode, mille nad on turule lasknud, ei vasta käesolevale direktiivile, võtavad viivitamatult vajalikud parandusmeetmed toote vastavusse viimiseks, vajaduse korral kõrvaldavad selle või nõuavad selle tagasi. Kui toode kujutab endast ohtu seoses ligipäasetavusega, teavitavad nad sellest ka viivitamata nende liikmesriikide pädevaid ametiasutusi, kus nad toote kättesaadavaks tegid, ning esitavad eelkõige üksikasjad mittevastavuse ja mis tahes võetud parandusmeetmete kohta.
9. Tootjad esitavad pädeva riikliku asutuse põhjendatud nõudmisel talle toote vastavust nõuetele tõendava kogu teabe ja dokumentatsiooni keeles, mis on kõnealusele asutusele kergesti arusaadav. Nad teevad nimetatud asutusega viimase nõudmisel koostööd seoses kõigi nende poolt turule lastud toodete põhjustatud ohtude ärahoidmiseks võetud meetmetega ja selleks, et tagada vastavus artiklis 3 osutatud nõuetele.

Artikkel 6

Volitatud esindajad

1. Tootja võib kirjaliku volituse alusel määrata volitatud esindaja. Artikli 5 lõikes 1 sätestatud kohustused ja tehnilise dokumentatsiooni koostamine ei kuulu volitatud esindaja ülesannete hulka.

2. Volitatud esindaja täidab ülesandeid tootjalt saadud volituste piires. Volitus võimaldab volitatud esindajal teha vähemalt järgmist:
 - (a) esitada pädeva riikliku asutuse põhjendatud nõudmisel talle toote vastavust tõendav kogu teave ja dokumentatsioon;
 - (b) teha pädevate riiklike ametiasutustega viimaste nõudmisel koostööd kõigis nende volitustega hõlmatud toodete põhjustatud ohtude ärahoidmiseks võetud meetmetes.

Artikkel 7

Importijate kohustused

1. Importijad lasevad turule üksnes nõuetele vastavaid tooteid.
2. Enne toote turule laskmist tagavad importijad, et tootja on teostanud II lisas sätestatud vastavushindamise. Nad tagavad, et tootja on koostanud kõnealuse lisaga nõutava tehnilise dokumentatsiooni, et toode kannab CE-märgist, et sellega on kaasas nõutud dokumendid ning et tootja on täitnud artikli 5 lõigetes 5 ja 6 sätestatud nõuded.
3. Kui importija arvab või tal on põhjust uskuda, et toode ei vasta artiklis 3 sätestatud nõuetele, ei lase ta toodet turule enne, kui see on nõuetega vastavusse viidud. Lisaks teavitab importija tootjat ja turujärelevalveasutusi, kui toode kujutab endast ohtu.
4. Importijad märgivad oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi ja kontaktaadressi kas tootele või, kui see ei ole võimalik, pakendile või tootega kaasasolevasse dokumenti.
5. Importijad tagavad, et tootega on kaasas juhised ja teave asjaomase liikmesriigi määratud keeles, mis on tarbijate ja teiste lõppkasutajate jaoks kergesti arusaadav.
6. Importijad tagavad, et sel ajal, kui toode on nende vastutusel, ei ohusta selle ladustamine või transportimine seadme vastavust artiklis 3 osutatud ligipääsetavusnõuetele.
7. Importijad peavad registrit kaebuste, nõuetele mittevastavate toodete ja toodete tagasinõudmistele kohta ning teavitavad turustajaid sellisest järelevalvest.
8. Importijad, kes arvavad või kellel on põhjust uskuda, et toode, mille nad on turule lasknud, ei vasta artiklis 3 sätestatud nõuetele, võtavad viivitamata vajalikud parandusmeetmed toote vastavusse viimiseks ja vajaduse korral kõrvaldavad selle turult või võtavad selle tagasi. Lisaks, kui toode kujutab endast ohtu, teavitavad importijad sellest viivitamata nende liikmesriikide pädevaid asutusi, kus nad toote turule lasid, esitades eelkõige üksikasjad mittevastavuse ja mis tahes võetud parandusmeetmete kohta.
9. Importijad esitavad pädeva riikliku asutuse põhjendatud nõudmise korral talle toote vastavust tõendava kogu teave ja dokumentatsiooni keeles, mis on kõnealusele asutusele kergesti arusaadav. Nad teevad nimetatud asutusega viimase nõudmisel koostööd kõigi nende poolt turule lastud toodete põhjustatud ohtude ärahoidmiseks võetud meetmete puhul.

Artikkel 8

Turustajate kohustused

1. Toodet turul kättesaadavaks tehes peavad turustajad hoolikalt järgima käesoleva direktiivi nõudeid.
2. Enne toote turul kättesaadavaks tegemist kontrollivad levitajad, et toode kannab CE-märgist, et sellel oleks kaasas nõutud dokumendid, juhised ja ohutusteave keeles, millest saavad kergesti aru selle liikmesriigi tarbijad ja lõppkasutajad, mille turul toode on kättesaadavaks tehakse, ning et tootja ja importija on täitnud artikli 5 lõigetes 5 ja 6 ning artikli 7 lõikes 4 sätestatud nõuded.
3. Kui turustajad arvab või tal on põhjust uskuda, et toode ei vasta artiklis 3 sätestatud nõuetele, ei tee ta toodet turul kättesaadavaks enne, kui see on viidud nõuetega vastavusse. Lisaks teavitab turustaja tootjat ja turujärelevalveasutusi, kui toode kujutab endast ohtu.
4. Turustajad tagavad, et sel ajal, kui toode on nende vastutusel, ei ohusta selle ladustamine või transportimine seadme vastavust artiklis 3 osutatud nõuetele.
5. Turustajad, kes arvavad või kellel on põhjust uskuda, et toode, mille nad on turul kättesaadavaks teinud, ei vasta käesolevale direktiivile, tagavad, et võetakse vajalikud parandusmeetmed toote nõuetega vastavusse viimiseks või vajaduse korral kõrvaldatakse see turult või võetakse tagasi. Lisaks, kui toode kujutab endast ohtu, teavitavad turustajad sellest viivitamatult nende liikmesriikide pädevaid asutusi, kus nad toode turul kättesaadavaks tegid, esitades eelkõige üksikasjad mittevastavuse ja mis tahes võetud parandusmeetmete kohta.
6. Turustajad esitavad pädeva riikliku asutuse põhjendatud nõudmisel talle toote vastavust tõendava kogu teabe ja dokumentatsiooni. Nad teevad nimetatud asutusega viimase nõudmisel koostööd kõigi nende poolt turul kättesaadavaks tehtud toodete põhjustatud ohtude ärahoidmiseks võetud meetmete puhul.

Artikkel 9

Juhtumid, millal tootjate kohustusi kohaldatakse importijate ja turustajate suhtes

Käesolevas direktiivis käsitatakse tootjana importijat või turustajat, kes laseb toote turule oma nime või kaubamärgi all või kes muudab juba turule lastud toodet viisil, mis võib mõjutada vastavust käesoleva direktiivi nõuetele, ja tema suhtes kohaldatakse tootja kohustusi artikli 5 alusel.

Artikkel 10

Ettevõtjate väljaselgitamine

1. Ettevõtjad esitavad turujärelevalveasutustele nõudmise korral teabe, mille alusel on võimalik teha kindlaks järgmine:
 - (a) iga ettevõtja, kes on neile tooteid tarninud;
 - (b) iga ettevõtja, kellele nemad on tooteid tarninud.
2. Ettevõtjad peavad olema võimelised esitama lõikes 1 osutatud teavet kümne aasta jooksul alates sellest, kui neile toodet tarniti, ja kümne aasta jooksul alates sellest, kui nad toodet tarnisid.

Artikkel 11

Teenuseosutajate kohustused

1. Teenuseosutajad tagavad, et nad kavandavad ja osutavad teenuseid kooskõlas artikliga 3.
2. Teenuseosutajad koostavad vajaliku teabe kooskõlas III lisaga ja selgitavad, kuidas teenused vastavad artiklis 3 osutatud ligipääsetavusnõuetele. Teave tehakse üldsusele kättesaadavaks kirjalikult ja suuliselt, sealhulgas vormis, mis on ligipääsetav piiratud funktsionaalse võimekusega inimestele ja puuetega inimestele. Teenuseosutajad säilitavad seda teavet kogu teenuse osutamise aja jooksul.
3. Teenuseosutajad tagavad, et on kehtestatud menetlused selle tagamiseks, et teenuste pidev osutamine on jätkuvalt vastavuses artiklis 3 osutatud nõuetega. Teenuseosutajad võtavad asjakohaselt arvesse teenuse osutamise tingimuste ja muutusi artiklis 3 osutatud ligipääsetavusnõuete muutumist. Mittevastavuse korral võtavad teenuseosutajad vajalikud parandusmeetmed, et viia teenus vastavusse artiklis 3 osutatud ligipääsetavusnõuetega.
4. Teenuseosutajad esitavad pädeva asutuse põhjendatud nõudmise korral talle kogu teabe, mida on vaja teenuse vastavuse tõendamiseks artiklis 3 osutatud ligipääsetavusnõuetele. Nad teevad nimetatud ametiasutustega viimaste nõudmisel koostööd kõigi meetmete puhul, mis võetakse selleks, et viia teenus vastavusse kõnealuste nõuetega.

Artikkel 12

Täielik muutmine ja ebaproportsionaalne koormus

1. Artiklis 3 osutatud ligipääsetavusnõudeid kohaldatakse niivõrd, kuivõrd need ei mõjuta toote või teenuse aspekti või omadust, mille tagajärjel muutuks toote või teenuse põhiolemus.
2. Artiklis 3 osutatud ligipääsetavusnõudeid kohaldatakse niivõrd, kuivõrd need ei too kaasa ebaproportsionaalset koormust asjaomastele ettevõtjatele.
3. Selleks et hinnata, kas toodete või teenuste vastavus ligipääsetavusnõuetele toob kaasa ebaproportsionaalse koormuse, tuleb ettevõtjatel arvesse võtta järgmist:
 - (a) ettevõtja suurus, ressursid ja laad;
 - (b) ettevõtja hinnangulised kulud ja tulud võrrelduna eeldatava kasuga puuetega inimeste jaoks, võttes arvesse konkreetse toote või teenuse kasutamise sagedus ja kestust.
4. Koormust ei peeta ebaproportsionaalseks, kui seda kompenseeritakse rahastamisega muudest ressurssidest kui ettevõtja omavahenditest, olgu selleks siis avalik-õiguslikud või eraõiguslikud ressursid.
5. Seda, kas vastavus toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuetele võiks põhjustada nende toodete täieliku muutmise või ebaproportsionaalse koormuse, hindavad ettevõtjad.
6. Kui ettevõtjad on kasutanud lõigetes 1–5 sätestatud erandit konkreetse toote või teenuse puhul, teavitavad nad selle liikmesriigi ametiasutust, kus toode turule lastakse või kättesaadavaks tehakse. Teade peab sisaldama lõikes 3 osutatud hindamist. Mikroettevõtjad on kõnealusest teavitamiskohustusest vabastatud, kuid nad peavad suutma esitada asjakohased dokumendid vastava turujärelevalveasutuse taotluse korral.

IV PEATÜKK

HARMONEERITUD STANDARDID, ÜHTSED TEHNILISED SPETSIFIKATSIOONID NING TOODETE JA TEENUSTE VASTAVUS

Artikkel 13

Vastavuseeldus

Tooted ja teenused, mis on vastavuses harmoneeritud standardite või nende osadega, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, eeldatakse olevat vastavuses artiklis 3 osutatud ligipäasetavusnõuetega, mida nimetatud standardid või nende osad käsitlevad.

Artikkel 14

Ühtsed tehnilised spetsifikatsioonid

1. Kui *Euroopa Liidu Teatajas* ei ole vastavalt määrusele (EL) nr 1025/2012 avaldatud harmoneeritud standardeid ning toodete ja teenuste puhul oleks turu ühtlustamise jaoks vaja üksikasjalikumaid ligipäasetavusnõudeid, võib komisjon võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse ühtsed tehnilised spetsifikatsioonid ligipäasetavusnõuete jaoks, mis on sätestatud käesoleva direktiivi I lisas. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva direktiivi artikli 24 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Tooted ja teenused või nende osad, mis on vastavuses lõikes 1 osutatud ühtse tehnilise spetsifikatsiooniga, loetakse vastavaks artiklis 3 osutatud ligipäasetavusnõuetele, mida nimetatud spetsifikatsioon või selle osad käsitlevad.

Artikkel 15

Toodete ELi vastavusdeklaratsioon

1. ELi vastavusdeklaratsioon kinnitab, et artiklis 3 osutatud ligipäasetavusnõuded on täidetud. Kui on kasutatud artiklis 12 sätestatud erandit, peab ELi vastavusdeklaratsioonis olema sätestatud, millise ligipäasetavusnõude alusel on kõnealust erandit kohaldatud.
2. ELi vastavusdeklaratsioon koostatakse otsuse nr 768/2008/EÜ III lisas esitatud näidise järgi. See peab sisaldama käesoleva direktiivi II lisas sätestatud elemente ja seda ajakohastatakse pidevalt. Tehnilist dokumentatsiooni käsitlevate nõuete puhul tuleb hoiduda mis tahes ebaproportsionaalse koormuse tekitamisest mikroettevõtjatele ning väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele. See tõlgitakse keelde või keeltesse, mida nõuab liikmesriik, kus toode turule lastakse või kättesaadavaks tehakse.
3. Kui toote suhtes kohaldatakse rohkem kui ühte liidu õigusakti, mille kohaselt nõutakse ELi vastavusdeklaratsiooni, koostatakse kõigi selliste liidu õigusaktide kohta ühine ELi vastavusdeklaratsioon. Osutatud deklaratsioon peab sisaldama teavet asjaomaste õigusaktide tuvastamiseks ning nende aktide ilmumise viiteid.
4. ELi vastavusdeklaratsiooni koostamisega võtab tootja endale vastutuse toote vastavuse eest.

Artikkel 16

Toote CE-märgise üldpõhimõtted

CE-vastavusmärgise suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklis 30 sätestatud üldpõhimõtteid.

V PEATÜKK

TURUJÄRELEVALVE, VASTAVUSKONTROLL JA LIIDU KAITSEMENETLUS

Artikkel 17

Toodete turujärelevalve

1. Toodete suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 15 lõiget 3 ja artikleid 16–29.
2. Turujärelevalve teostamisel vaatavad turujärelevalve asutused läbi artiklis 12 osutatud hindamise.
3. Liikmesriigid tagavad, et turujärelevalveasutuste valduses olev teave ettevõtjate vastavuse kohta artiklis 3 sätestatud kohaldatavatele ligipäasetavusnõuetele ja artikliga 12 ette nähtud erandite hindamisele on tarbijatele taotluse korral sobivas vormingus kättesaadav, välja arvatud juhul, kui seda teavet ei saa esitada konfidentsiaalsuse tõttu, nagu on ette nähtud määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 19 lõikega 5.

Artikkel 18

Teenuste vastavus

1. Liikmesriigid kehtestavad asjakohased menetlused ning rakendavad ja ajakohastavad neid regulaarselt, et:
 - (a) kontrollida artikli 1 lõikes 2 loetletud teenuste vastavust käesolevas direktiivis sätestatud nõuetele ja hinnata artiklis 12 sätestatud erandeid;
 - (b) võtta järeelmeetmeid seoses kaebuste ja aruannetega, mis hõlmavad artikli 1 lõikes 2 osutatud teenuste mittevastavust ligipäasetavusnõuetele, mis on sätestatud artiklis 3;
 - (c) kontrollida, kas ettevõtja on võtnud vajalikud parandusmeetmed.
2. Liikmesriigid määravad lõikes 1 osutatud menetluste rakendamise eest vastutavad asutused.

Liikmesriigid tagavad, et üldsus teab esimeses lõigus osutatud asutuste olemasolu, ülesandeid ja nimetusi. Kõnealused asutused teevad teabe taotluse korral sobivas vormingus kättesaadavaks.

Artikkel 19

Ligipäasetavusega seotud ohtu kujutavate toodetega tegelemise menetlus riigi tasandil

1. Kui ühe liikmesriigi turujärelevalveasutused on võtnud määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 20 alusel meetmeid või kui neil on piisavalt põhjust arvata, et käesoleva direktiivi reguleerimisalasse jääv toode kujutab ohtu käesolevas direktiivis käsitletud ligipäasetavusaspektidele, siis teostavad nad asjaomase toote hindamise, mis hõlmab kõiki käesolevas direktiivis sätestatud nõudeid. Asjaomased ettevõtjad teevad turujärelevalveasutustega koostööd.

Kui nimetatud hindamise tulemusena on turujärelevalveasutused arvamusel, et toode ei vasta käesolevas direktiivis sätestatud nõuetele, siis nõuavad nad viivitamatult, et asjakohane ettevõtja võtaks kõik vajalikud parandusmeetmed, et toode nimetatud nõuetega vastavusse viia, või kõrvaldaks toote turult või võtaks selle tagasi mõistliku aja jooksul arvestades ohu suurust.

Teises lõigus osutatud meetmete suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklit 21.
2. Kui turujärelevalveasutused on seisukohal, et mittevastavus ei piirdu üksnes nende liikmesriigi territooriumiga, teavitavad nad komisjoni ja teisi liikmesriike hindamistulemustest ja meetmetest, mille võtmist nad on ettevõtjalt nõudnud.
3. Ettevõtja tagab, et kõigi asjaomaste, tema poolt liidu turul kättesaadavaks tehtud toodete suhtes võetakse kõik vajalikud parandusmeetmed.
4. Kui asjaomane ettevõtja ei võta lõike 1 teises lõigus osutatud ajavahemiku jooksul piisavaid parandusmeetmeid, võtavad turujärelevalveasutused kõik asjakohased ajutised meetmed, et keelata või piirata toote kättesaadavaks tegemist nende riigisisel turul, toode turult kõrvaldada või tagasi võtta. Turujärelevalveasutused teavitavad viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike kõnealustest meetmetest.
5. Lõikes 4 osutatud teave hõlmab kõiki üksikasju, eelkõige mittevastava toote väljaselgitamiseks vajalikku teavet, toote päritolu, väidetava mittevastavuse ja ohu laadi, võetud siseriiklike meetmete iseloomu ja kestust, samuti asjaomase ettevõtja

esitatud seisukohti. Turujärelevalveasutused näitavad eelkõige, kas mittevastavus on seotud mõnega järgmistest põhjustest:

- (a) toote mittevastavus nõuetele, mis on sätestatud käesoleva direktiivi artiklis 3,
 - (b) puudused artiklis 13 osutatud harmoneeritud standardites, mille alusel vastavust eeldatakse.
6. Liikmesriigid, kes ei ole menetluse algatajad, teavitavad viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike kõigist võetud meetmetest ja muust nende käsutuses olevast täiendavast teabest seoses asjaomase toote mittevastavusega ning kui nad ei ole nõus teatatud siseriikliku meetmega, siis oma vastuväidetest.
7. Kui kolme kuu jooksul alates lõikes 4 osutatud teabe kättesaamisest ei ole teised liikmesriigid ega komisjon esitanud vastuväiteid liikmesriigi ajutise meetme suhtes, loetakse meede põhjendatuks.
8. Liikmesriigid tagavad, et asjaomase toote suhtes võetakse viivitamata kõik vajalikud piiravad meetmed, näiteks kõrvaldatakse toode turult.

Artikkel 20

Liidu kaitsemenetlus

1. Kui artikli 19 lõigetes 3 ja 4 sätestatud menetluse lõppedes esitatakse liikmesriigi võetud meetme kohta vastuväiteid või kui komisjon on seisukohal, et riigisisene meede on vastuolus liidu õigusaktidega, alustab komisjon viivitamata konsultatsioone liikmesriikidega ja asjaomase ettevõtja või asjaomaste ettevõtjatega ning hindab riigisisest meetet. Nimetatud hindamise tulemuste põhjal otsustab komisjon, kas liikmesriigi meede on põhjendatud või mitte.
- Komisjon adresseerib oma otsuse kõikidele liikmesriikidele ning edastab selle viivitamata neile ja asjaomasele ettevõtjale või asjaomastele ettevõtjatele.
2. Kui liikmesriigi meede loetakse põhjendatuks, võtavad kõik liikmesriigid vajalikud meetmed, et tagada mittevastava toote kõrvaldamine oma turgudelt, ja teavitavad sellest komisjoni. Kui liikmesriigi meetet peetakse põhjendamatuks, tunnistab asjaomane liikmesriik selle kehtetuks.
3. Kui riiklikku meetet peetakse põhjendatuks ja toote mittevastavust põhjendatakse artikli 19 lõike 5 punktis b osutatud puudustega harmoneeritud standardites, kohaldab komisjon määruse (EL) nr 1025/2012 artiklis 11 sätestatud menetlust.

VI PEATÜKK

LIGIPÄÄSETAVUSNÕUDED TEISTES LIIDU ÕIGUSAKTIDES

Artikkel 21

Ligipääsetavusnõuete kohaldamine teiste liidu õigusaktide puhul

I lisa IX jaos sätestatud ligipääsetavusnõudeid kohaldatakse järgneva suhtes:

- (a) kehtestades tehnilised spetsifikatsioonid ja pakkumuste hindamise kriteeriumid, mis on seotud kõigi riigihangete ja kontsessioonidega, mille kavandatud kasutajateks on üldsus või avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija töötajad, ning mille suhtes kohaldatakse direktiivi 2014/23/EL,⁴⁹ direktiivi 2014/24/EL⁵⁰ ning direktiivi 2014/25/EL⁵¹;
- (b) kehtestades ligipäasetavusnõuded, millele on osutatud valmistades ette ja rakendades programme, mis on hõlmatud määrusega (EL) nr 1303/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi, ning määrusega (EL) nr 1304/2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi.
- (c) kehtestades ligipäasetavusnõuded, mis on seotud sotsiaalsete ja kvaliteedikriteeriumidega, mille on kehtestanud pädevad asutused pakkumismenetluste jaoks avaliku reisijateveoteenuse osutamiseks raudteel ja maanteel vastavalt määrusele (EÜ) nr 1370/2007;
- (d) transpordisektori puhul määruse (EL) nr 1315/2013 artikli 37 kohaselt.

Artikkel 22

Ebaproportsionaalne koormus

1. Artiklis 21 osutatud ligipäasetavusnõudeid kohaldatakse niivõrd, kuivõrd need ei too käesoleva artikli tähenduses kaasa ebaproportsionaalset koormust pädevatele asutustele.
2. Selleks et hinnata, kas toodete või teenuste vastavus artiklis 21 osutatud ligipäasetavusnõuetele toob kaasa ebaproportsionaalse koormuse, tuleb asjaomastel pädevatel asutustel arvesse võtta järgmist:
 - (a) pädevate asutuste suurus, ressursid ja laad;
 - (b) asjaomaste pädevate asutuste hinnangulised kulud ja tulud võrrelduna eeldatava kasuga puuetega inimeste jaoks, võttes arvesse konkreetse toote või teenuse kasutamise sagedust ja kestust.
3. Seda, kas vastavus artiklis 21 osutatud ligipäasetavusnõuetele põhjustab ebaproportsionaalse koormuse, hindavad asjaomased pädevad asutused.
4. Kui pädev asutus on kasutanud erandit, mis on sätestatud lõigetes 1, 2 ja 3 konkreetse toote või teenuse puhul, teatab ta sellest komisjonile. Teade peab sisaldama lõikes 2 osutatud hindamist.

Artikkel 23

Ühtsed tehnilised spetsifikatsioonid teiste liidu õigusaktide puhul

Ühtsed tehnilised spetsifikatsioonid, mis on vastu võetud artikli 14 lõike 1 või selle osade kohaselt, peavad tagama vastavuse artikliga 21.

VII PEATÜKK

⁴⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/23/EL, 26. veebruar 2014, kontsessioonilepingute sõlmimise kohta.

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/24/EL, 26. veebruar 2014, riigihangete kohta.

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/25/EÜ, 26. veebruar 2014, vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetluste kohta.

RAKENDUSVOLITUSED JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 24

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Kõnealune komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 25

Täitmise tagamine

1. Liikmesriigid tagavad käesoleva direktiivi täitmise tagamiseks vajalike piisavate ja tõhusate vahendite olemasolu.
2. Lõikes 1 osutatud vahendid on järgmised:
 - (a) sätted, mille kohaselt tarbija võib kooskõlas liikmesriigi õigusega pöörduda kohtute või pädevate haldusasutuste poole, et tagada käesoleva direktiivi ülevõtmiseks liikmesriigis vastu võetud sätete täitmine;
 - (b) sätted, mille kohaselt avalik-õiguslikud asutused või eraõiguslikud ühingud, organisatsioonid või muud juriidilised isikud, kellel on õigustatud huvi tagada käesoleva direktiivi sätete järgimine, võivad tarbijate nimel kooskõlas liikmesriigi õigusega pöörduda kohtute või pädevate haldusasutuste poole, et tagada käesoleva direktiivi ülevõtmiseks liikmesriigis vastu võetud sätete täitmine.

Artikkel 26

Sanktsioonid

1. Liikmesriigid sätestavad eeskirjad, mis käsitlevad sanktsioone liikmesriigis käesoleva direktiivi alusel vastu võetud sätete rikkumise eest, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste sätete rakendamine.
2. Kehtestatud sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
3. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitama kõnealustest eeskirjadest ja meetmetest ja kõikidest nende hilisematest muudatustest.
4. Karistuste puhul võetakse arvesse rikkumise ulatust, sealhulgas nõuetele mittevastavate toodete või teenuste arvu, samuti nendest mõjutatud inimeste hulka.

Artikkel 27

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [... insert date - two years after the entry into force of this Directive]. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti komisjonile.
2. Liikmesriigid kohaldavad neid norme alates [... insert date - six years after the entry into force of this Directive].

3. Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.
4. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.
5. Liikmesriigid, kes kasutavad artikli 3 lõikes 10 sätestatud võimalust, edastavad komisjonile põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti, mille nad on sel eesmärgil vastu võtnud, ning esitavad komisjonile aruande edusammude kohta nende rakendamisel.

Artikkel 28

Aruandlus ja läbivaatamine

[...insert date - five years after the application of this Directive] ja seejärel iga viie aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta.

1. Aruandes tuleb muu hulgas käsitleda edasiminekut toodete ja teenuste ligipääsetavuses ning selle mõju ettevõtjatele ja puuetega inimestele, pidades silmas ühiskonna, majanduse ja tehnoloogia arengut ning selgitades võimaluse korral välja koormuse vähendamise valdkonnad, eesmärgiga hinnata vajadust vaadata läbi käesolev direktiiv.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile õigeaegselt kogu vajaliku teabe, et komisjon saaks koostada aruande.
3. Komisjoni aruandes võetakse arvesse majandusala sidusrühmade ning asjaomaste valitsusväliste organisatsioonide, sealhulgas puuetega inimesi ja eakaid esindavate organisatsioonide, seisukohti.

Artikkel 29

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 30

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamist seoses toodete ja teenuste ligipääsetavuse nõuetega ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004

Asjaomased poliitikavaldkonnad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise (ABM/ABB)⁵² struktuurile

33. jaotis (kaasdelegeerimine EMPLile)

Ettepaneku/algatuse liik

X Ettepanek/algatus käsitleb **uut meetet**

☐ (Ettepanek/algatus käsitleb uut meetet, mis tuleneb **katseprojektist / ettevalmistavast meetmest**⁵³

☐ Ettepanek/algatus käsitleb **olemasoleva meetme pikendamist**

☐ Ettepanek/algatus käsitleb **ümbersuunatud meetet**

Eesmärgid

Komisjoni mitmeaastased strateegilised eesmärgid, mida ettepaneku/algatuse kaudu täidetakse

Tegeleda kohustustega, mis on võetud Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020 raames, kõrvaldades vaba ringluse tõkked siseturul teatavate toodete ja teenuste puhul, mis on olulised, et toetada puuetega inimeste täielikku osalemist ühiskonnas.

Erieesmärgid ning asjaomased tegevusalad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise struktuurile

Erieesmärk: edendada ja kaitsta puuetega inimeste õigusi

Asjaomased tegevusalad seoses puuetega inimeste õigustega vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise süsteemile (kaasdelegeerimine alates 33 02)

⁵² ABM – tegevuspõhine juhtimine ABB – tegevuspõhine eelarvestamine.

⁵³ Vastavalt finantsmääruse artikli 54 lõike 2 punktile a või b.

Oodatavad tulemused ja mõju

Täpsustage, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju abisaajatele/sihtrühmale.

Parandada konkreetsete ligipääsetavate toodete ja teenuste siseturu toimimist, sealhulgas riigihangete valdkonnas.

Lihtsustada tööstussektori tegevust ning kaitsta piiratud funktsionaalse võimekusega, sealhulgas eakate ja puuetega tarbijate vajadusi.

Vähendada piiriülese kaubanduse tõkkeid ning suurendada konkurentsi nii valitud toodete ja teenuste kui ka riigihangete puhul.

Hõlbustada puuetega tarbijate ligipääsu laiemale valikule konkurentsivõimeliste hindadega toodetele ja teenustele.

Tulemus- ja mõjunäitajad

Täpsustage, milliste näitajate alusel hinnatakse ettepaneku/algatuse elluviimist.

Toodete arv, mille jaoks on koostatud CE-märgise tehniline toimik, mis sisaldab ligipääsetavust;

Pakkumiskutsete arv, milles osutatakse ligipääsetavusele ja ELi tasandi ligipääsetavusnõuetele;

Kaebuste arv seoses sellega, et tooted ja teenused ei vasta ligipääsetavusnõuetele;

Kohtuasjade arv seoses asjaomaste toodete ja teenuste ligipääsetavusprobleemidega;

Euroopa standardiorganisatsioonides ligipääsetavuse kohta vastu võetud harmoneeritud standardite kättesaadavus;

Uute ELi õigusaktide arv, mis osutavad ligipääsetavuse määratlemiseks EAA-le.

Ettepaneku/algatuse põhjendus

Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused

Kaotada lahknevused liikmesriikide ligipääsetavusnõuetes, mis on seotud toodete ja teenustega, mida pakutakse ELi turul seoses riigihangete tehniliste spetsifikatsioonidega, ja mis põhjustavad siseturu killustumist.

Ühtsete ELi ligipääsetavusnõuete määratlemine valitud toodete ja teenuste puhul ning toodete ja teenuste riigihangete puhul.

Ligipääsetavusnõuete parem täitmine.

ELi sekkumise lisandväärtus

Ettepanekuga kõrvaldatakse siseturu killustatus, mis põhjustab tõkkeid piiriülestele ettevõtjatele ja konkurentsi moonutamist, ning tõhustatakse tarbijakaitset, võttes arvesse uusi turusuundumusi.

Ainult ELi tasandi meetmetega saaks luua ühtlustatud ja sidusa õigusraamistiku, mis võimaldab ligipääsetavate toodete ja teenuste vaba liikumist siseturul.

Kõnealune algatus aitab kaasa ÜRO konventsiooni ühtsele ja tõhusale rakendamise kogu ELis, hõlbustades liikmesriikide vastavust eespool nimetatud rahvusvahelistele kohustustele, millest saavad kasu nii tööstussektor kui ka tarbijad.

Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Praegu on valdkond ELi tasandil reguleeritud vaid osaliselt.

Kogemused ravimipakendeid käsitleva direktiiviga 2001/83/EÜ, lifte käsitleva direktiiviga 95/16/EÜ ning transpordi valdkonna määrusega (EÜ) nr 661/2009 on näidanud, et ligipääsetavusnõuete ühtlustamisest on kasu siseturu jaoks.

Lisaks on mitmeid probleeme, mille tõttu on vaja ELi meetmeid valdkondades, mis on kavandatava direktiivi reguleerimisala.

Liikmesriikide ligipääsetavusnõuete erinevus on tingitud kas ELi koordineerimise puudulikkusest, et millised tooted ja teenused peaksid olema ligipääsetavad, või kui liidu õigus või rahvusvahelised lepingud näevad üldisel tasandil ette, et teatavad tooted või teenused peavad olema ligipääsetavad (näiteks ÜRO konventsioon või ELi riigihanke-eeskirjad), ei ole nendes sätestatud üksikasjalikke eeskirju, mille suhtes ligipääsetavusnõuded tegelikult kehtivad.

Praegu on see jäetud täielikult liikmesriikide asutuste otsustada, mille tulemuseks on lahknevad ligipääsetavusnõuded.

Kooskõla ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Käesolev ettepanek on kooskõlas Euroopa puuetega inimeste strateegiaga 2010–2020 kohta ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga, millega EL ja enamik liikmesriike on ühinenud.

Ettepanek täiendab kehtivaid ELi õigusakte, milles käsitletakse abi puuetega või piiratud liikumisvõimega inimestele, näiteks reisijate õigused kõigi transpordiliikide puhul (lennu-, raudtee-, vee- ja bussitransport).

Käesolev ettepanek täiendab ka veebile ligipääsu direktiivi, mille reguleerimisala hõlmab ainult teatavaid avaliku sektori veebisaite.

Meetme kestus ja finantsmõju

- ☐ **Piiratud kestusega** ettepanek/algatus
 - ☐ Ettepanek/algatus hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
 - ☐ Finantsmõju avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA
 - ☒ **Piiramatu kestusega** ettepanek/algatus
- rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA, millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

Kavandatud eelarve täitmise viisid⁵⁴

2015. aasta eelarve puhul

- ☒ **Otsene teelarve täitmine** komisjoni poolt
- ☐ oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- ☐ rakendusametite kaudu;
- ☐ Eelarve täitmine **koostöös liikmesriikidega**
- ☐ **Kaudne eelarve täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on usaldatud:
 - ☐ kolmandatele riikidele või nende poolt määratud asutustele;
 - ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende esindajatele (täpsustada);
 - ☐ Euroopa Investeeringuspangale (EIP) ja Euroopa Investeeringufondile (EIF);
 - ☐ finantsmääruse artiklites 208 ja 209 nimetatud asutustele;
 - ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
 - ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;
 - ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;
 - ☐ isikutele, kellele on delegeeritud ELi lepingu V jaotise kohaste ÜVJP erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused”.

Märkused

Eelarve täitmine ei nõua prognooside kohaselt märkimisväärsed rahalisi vahendeid.

⁵⁴ Eelarve täitmise viise selgitatakse koos viidetega finantsmäärusele veebisaidil BudgWeb: http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/regulations/regulations_en.cfm

HALDUSMEETMED

Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Täpsustage tingimused ja sagedus.

Viie aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi kohaldamist ja seejärel iga viie aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, tehes vajaduse korral ettepanekud selle kohandamiseks ühiskonna, majanduse ja tehnoloogia arenguga, eelkõige seoses siseturu nõuetekohase toimimisega.

Komisjoni abistab komitee. Kõnealune komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

Haldus- ja kontrollisüsteemid

Välja selgitatud ohud

Direktiivi hiline ülevõtmine liikmesriikides.

Direktiivi ülevõtmise ebaadekvaatne järelevalve (ja hindamine).

Puudub konkreetne finantsrisk.

Teave loodud sisekontrollisüsteemi kohta

Standardsed komisjoni kontrolli-/rikkumismenetlused seoses käesoleva direktiivi ülevõtmise ja jõustamisega.

Kontrolliga kaasnevate kulude ja sellest saadava kasu hinnang ning veariski taseme prognoos

Standardkulud, mis kaasnevad ülevõtmise kontrollimise ja võimalike rikkumismenetlustega.

Pettuste ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Täpsustage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed.

Ei kohaldata

ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide kaupa ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneerin gute liik	Rahaline osalus			
	Rubriik nr 3	Liigendatu d/liigendam ata (55)	EFTA riigid ⁵⁶	Kandidaatri igid ⁵⁷	Kolmand ad riigid	Rahaline osalus finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähtsuses
3.	33.02.02 – Mittediskrimineerimise ja võrdsuse põhimõtte edendamine	Liigenda tud	EI	EI	EI	EI

Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide kaupa ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Number [...]Rubriik.....]	Liigendatu d/liigendam ata	EFTA riigid	Kandidaatri igid	Kolmand ad riigid	Rahaline osalus finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähtsuses
	[...][XX.AA.AA.AA]		JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

⁵⁵ Liigendatud assigneeringud / liigendamata assigneeringud.

⁵⁶ EFTA – Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁵⁷ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

Hinnanguline mõju kuludele

[Selle punkti täitmisel tuleb kasutada **haldusalaste eelarveandmete tabelit** (käesoleva finantsselgituse lisas esitatud teine dokument) ja laadida see üles CISNETi võrku talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.]

Üldine hinnanguline mõju kuludele

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr 3	Rubriik „Julgeolek ja kodakondsus”
---	---------	------------------------------------

Peadirektoraat: EMPL			Aasta 2015 ⁵⁸	Aasta 2016	Aasta 2017	Aasta 2018	Aasta 2019	Aasta 2020	KOKKU
• Tegevusassigneeringud									
Eelarverida nr 33 02 02	Kulukohustused	(1)	0	0	0		0,20		0,20
	Maksed	(2)	0	0	0			0,20	0,20
Eelarverida nr	Kulukohustused	(1a)							
	Maksed	(2 a)							
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁵⁹									
Eelarverida nr		(3)							
Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi assigneeringud	Kulukohustused	=1+1a +3					0,20		0,20
	Maksed	=2+2a +3						0,20	0,20

⁵⁸ Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist.

⁵⁹ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised B..A read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

KOKKU		+3							
--------------	--	----	--	--	--	--	--	--	--

Kooskõlas ettepaneku artikliga 28 toimub läbivaatamine aastal n+5. Tõenäoliselt kaasneb sellise läbivaatamisega väline abi või uuring.

•Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)						0,20		0,20
	Maksed	(5)							0,20	0,20
•Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU	rahastatavad	(6)								
Eraldised DG EMPLile kokku mitmeaastases finantsraamistikus	Kulukohustus	=4+ 6						0,20		0,20
	Makse	=5+ 6							0,20	0,20
	Makse	=5+ 6								

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	5	„Halduskulud”
---	----------	---------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2018	Aasta 2019	Aasta 2020	Aasta 2021	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju (vt punkt 1.6)			KOKKU
Peadirektoraat: EMPL									
• Personalikulud									
• Muud halduskulud		0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182
Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 5 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2018	Aasta 2019	Aasta 2020	Aasta 2021	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju (vt punkt 1.6)			KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–5 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	0,014	0,228	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,382
	Maksed	0,014	0,028	0,228	0,028	0,028	0,028	0,028	0,382

Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- ☐ Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Täpsustage eesmärgid ja väljundid ↓			Aasta 2018		Aasta 2019		Aasta 2020		Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju (vt punkt 1.6)						KOKKU	
	VÄLJUNDID															
	Väljundi liik ⁶⁰	Väljundi keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ⁶¹ Erieesmärk: edendada ja kaitsta puuetega inimeste õigusi																
- Väljund	Uuring	0,2			1	0,20									1	0,200
- Väljund																
- Väljund																
Erieesmärk nr 1 kokku																
ERIEESMÄRK nr 2																
- Väljund																
Erieesmärk nr 2 kokku																
KULUD KOKKU					1	0,20									1	0,200

⁶⁰ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (nt rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁶¹ Vastavalt punktis 1.4.2 nimetatud erieesmärkidele. „Erieesmärgid ...”

Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele

Ülevaade

☐ Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist

☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N ⁶²	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju (vt punkt 1.6)	KOKKU
--	--------------------------	--------------	--------------	--------------	---	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 5								
Personalikulud								
Muud halduskulud	0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 5 kokku	0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 5 välja jäävad kulud⁶³								
Personalikulud								
Muud halduskulud								
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 5 välja jäävad kulud kokku								

KOKKU	0,014	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,028	0,182
--------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Personaliga seotud assigneeringute vajadused kaetakse asjaomase peadirektoraadi poolt kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või ümberpaigutatud assigneeringute raames, täiendades neid vajaduse korral täiendavate assigneeringutega, mida võidakse anda haldavale peadirektoraadile iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

⁶² Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist.

⁶³ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

Hinnanguline personalivajadus

☒ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist

☐ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnang täistööaja ekvivalendina

	Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju (vt punkt 1.6)		
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
XX 01 01 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)							
XX 01 01 02 (delegatsioonides)							
XX 01 05 01 (kaudne teadustegevus)							
10 01 05 01 (otsene teadustegevus)							
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁶⁴							
XX 01 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditud tööjõud)							
XX 01 02 02 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditud tööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)							
XX 01 04 aa ⁶⁵	- peakorteris						
	- delegatsioonides						
XX 01 05 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditud tööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)							
10 01 05 02 (lepingulised töötajad, renditud tööjõud ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)							
Muud eelarveread (täpsustage)							
KOKKU							

XX osutab asjaomasele poliitikavaldkonnale või eelarvejaotisele.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate ümberpaigutamise teel peadirektoraadi siseselt. Vajaduse korral võidakse personali täiendada meedet haldavale peadirektoraadile iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutine personal	
Kosseisuvälised töötajad	Ei kohaldata

⁶⁴ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditud tööjõud, noored eksperdid delegatsioonides.

⁶⁵ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised B..A read).

Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

X Ettepanek/algatus on kooskõlas kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

☐ Ettepanekuga/algatusega kaasneb mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi ümberplaneerimine.

Selgitage ümberplaneerimist, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele.

☐ Ettepanek/algatus eeldab paindlikkusinstrumendi kohaldamist või mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamist⁶⁶.

Selgitage vajalikku toimingut, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele.

Kolmandate isikute rahaline osalus

X Ettepanek/algatus ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist.

Ettepanek/algatus hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

Assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju (vt punkt 1.6)			Kokku
Täpsustage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

⁶⁶ Vt institutsioonidevahelise kokkuleppe punktid 19 ja 24 (aastateks 2007–2013).

Hinnanguline mõju tuludele

☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele.

☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

- ☐ omavahenditele
- ☐ mitmesugustele tuludele

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida:	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁶⁷						
		Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju (vt punkt 1.6)		
Artikkel ...								

Mitmesuguste sihtotstarbeliste tulude puhul täpsustage, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Täpsustage tuludele avalduva mõju arvutamise meetod.

⁶⁷ Traditsiooniliste omavahendite (põllumajandussaaduste tollimaksud ja suhkrumaksud) korral peab märgitud olema netosumma, s.t brutosumma pärast 25 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.